

SALONTŪ KRAŠTA žmuoniū atsėmėnėmā

2013 m. rugpjūtė 5–16 dėnuoms Kretinguos muziejus organizava etnografėnė ekspedicėjė Kretinguos rajuona Salon-
tū ėr Imbarės seniūnėjuos. Žemaitiu kalbo (kretingiškiu puotr-
mė) bova ožrašėniejemė senū žmuoniū atsėmėnėmā, pasa-
kuojėmā aple XX amžiaus pėrmuos posės žemaitiu maista,
darbus, pasilinksmėnėmus, drabužius, ūkininku ėr somdėniū
santikius, Ontruojė pasaulėnė kara ėr puokarė metu ivykius.
Ekspedicėjė vaduovava Kretinguos muziejaus Etnografėnė
skiriaus vediejė VASĖLIAUSKIENĖ NĖJUOLĖ. Karto so anou
ekspedicėjuo dalivava 2013 metās Klaipėdas universitetė lieto-
viu ėr etnokultūras studėjės bėngusi KASPARAVIČĀTĖ AUŠRĖ-
NĖ ėr RAPALIS AURĖMS. Pruojekta riemė Lietuvos Respubli-
kas kultūras ministerėjės Kultūras riemėma fonds ėr Kretinguos
rajuona savėvaldībė. Dalī ožrašītu atsėmėnėmu, pasakuojamu
spausdinam žornalė. Kretingėškė planoun spaudā parėngtė, at-
skėro leidėnelio ėšleistė vėsa ekspedicėjės medžiaga.

IŠKAIMAGĪVENĖMA

SENS PASVEIKĖNĖMS

Onkstiau bova: „Tegol bus pagarbints“, vo ne „Laba dėina“. Vo
atsakis: „Par omžios amėn“. Bet tas bova jau senė.

*Pateikiejė Rėikienė Agripina, gėmusi 1936 m., gīvenonti Laiviū
kaimė. Ožrašė Kasperavičātė Aušrėnė*

KUOŽNUOS DĖINUOS VALGĖ

Vėsas gaspadėnė lioub lėis varškies sūri. Īpėls daugiau saldė
pėina, mažiau rūgšta, ĩtropins seniau lėita sūrė. Pėina sokaitins. Je
nuoriejė solėitė dėdėlė skani, rėibi sūri, dar lioub ĩdies smetuona,
kiausiu. Ka jau varškė sotrauks, sopėls anou i sūrmaiši ėr gerā
sospaus. Sūris toriejė būtė pakėits, kad narūgtu. Tuoki kiausės,
smetuono paskaninta, geltuona, graži galiejė neštėis ėr i veselė.

Puosninkams – spėrgėnė, cėbolinė.

Lioub mals agounas agounu pėinou. Buocielis, ĩsėdiejės agounu

i poudieli, lioub trins so medėnio brūklio (tuokio kap kuošė grūstė),
soks, soks, somals, ėšsunks, ožpėls vondėnio ėr viel ėšsunks.

Pri bolviu ar žėrniu kuošės kuoks bova skuonis!

Kanapiu pasies po ciela daržieli. Kanapiu sieklas lioub noplau,
pakepins, biški ĩdies meltu, paskou so brūklio mals. Tuokė spėrgė-
nė valgiem so vėrtuoms, naskostuoms bolviems.

Mamunelė (baba) vėrė vėina dėina bolvinė (i anou, ba bolviu,
diejė ėr meltu), šotinė (i anou meltu nadiejė), batvėninė, kor dar
diejė ėr tarkoutu rauduonūju batvėniu. Bolvinė bolvės pjaustė stombė,
šotėniu bolviems lioub nupjaus tik galus, batvėninė bolvės pjaus-
tė ėš gala ėlgās pagalės.

Mesa lioub rūkītė kamėnė koknie, katėla kabėna ont ouša.

*Papasakuojė Stonkienė Aldiuona, gėmusi 1935 m., gīvenonti Jou-
dupienu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė*

Vakarė sosėplaus stuotkus, rītmetie ožsėkors ogni, vėrs posrītė,
daugiausė kuošė, dėrbs mėrkala (šmakala), sopjaustis lašėniū kres-
neliem. Bliūda – ont stala, rūgšta pėina – kelės torielkas, ėr vėsė –
pri kuošė.

Vuobėlie bava pakabints sens nuorags. Gaspadėnė i anou lioub
paskombins; vėsė žėnuojė, kad rėk ėtė valgītė.

Buočios toriejė 40 aktaru žamės, lioub daug somdītė, apsie
dėliausis stals; kėik bolviu reikiejė priskostė! Pajies – ės darbutėis.

*Papasakuojė Jeblonskienė Regina, gėmusi 1939 m., gīvenonti
Salontūs. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė*

Rīta meta posrītė – posėnė kuošė. Nuskostas, ėšvėrtas bolvės
sokrioš, ĩdiesi rogėniu ėr pūrėniu meltu, ĩpėlsi vondėns, katramė
vėrė bolvės, pėina, maišont pavėrinsi. Padėrbs mėrkala, ĩdies sme-
tuona ar lašėniū prikeps, ėr švėisi.

Pėitams – buruokīnė, bolvinīnė, kopustīnė so meso. Pavakarė
lioub padies pėina, dounas, svėista, sūrė, sūditu a rūkītu lašėniū.

Vakarė – grocės kroupinė, makaruoninė (lioub pasėdėrbtė ma-
karuonu).

Kuoki lioub bus skani douna! Rėks anou ėlgā minkītė. Kol šėr-
dės pradies geltė, tol minkīsī, pakol švarės ronkas palėks, ba kuo-
kiuos tešluos. Douna raugėna tris dėinas. Par talkas lioub sojīstė
dounas pu kelis kepalus. Dabar trašas maun.

*Papasakuojė Daukšienė Elėna, gėmusi 1925 m., gīvenonti
Jakštātiu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė*

DOUNAS KEPĖMS

Kāp rėk gera douna ėškeptė?

A kāp? Ėškūlė javus, rogius ėškūlė, tujau ėšvalėj grūdus, vež i
malūna, somal, parvež. Tujau pat i tuokė gelda diejė, vondens pilė,
plėkė, maišė, diejė kvīnu, droskas ė dā papėlduomā lioub bolviu
katėlāti ėšvėrs. Sokrioš, ka gera tešla būtom, i tus meltu, i ton
tešla ĩdies bolviu, ka būtom skanesnė douna. Ė minkīs so ron-
kuoms tou tešla. Ė minkīs tol, pakol ronkas bus švarės, nebkebs
ont ronku nikuokė tešla. Vo tuokart douna lioub bus gera.

Vo kąp rėk pasėdaritė gera rauga?

I bliūda išėdiek mėltu, išėpėlk vondėns, biški čiut čiut droskas, cokraus biški ė palaikėk šėltā puora treta dėinū, kol raugs ėšės so kaupās.

Vo a rėk ėšplaktė?

Rėk. Paskiau ded mėltus, plak, minka, bulvės ėšverd, kuošė tuo-
kė sotrėn. Ka jau ėšrūgst tas raugs, ka jau vėsa tou tešla minkā, tuokart ėdedi bulvės ė viel minkā. Ka praded rūgtė, rėk kėik palėktė. Toukart tuoks dėdelis pečios bova. Pakors tievs pečio, lioub po šė-
šis, septinis kepalus ėškeps ož karta. Dėdelė kepalā – ne kąp dabā. Dėdelė šeimā savaitė lioub ožteks. Kāp priėt, ka baig, tēp ė kep.

A būtėnā tuo cukraus rėk dietė?

No, kad praded, kad tas pėrms raugs, paskiau ne, paskiau nebded. Paskiau, ka jau tories pėrmōji rauga, nikuokiū raugu lioub nebdarīs. Tuo gelduo, kor lioub minkīs, tēp jau nebėšgrondīs gatavā čistā, palėks pri seinu prikėbosės tuos tešluos. No, tumet ė viel lioub dies mėltus, maišīs, taisīs ė palaikīs.

Kāp šindėin užtaisīs ton rauga, vo jau rīt ė pėlns raugs, trauk, mīnkik ė kepk douna. Tor būtė tēršts raugs. Šaukšto rėk ėšminkitė ton pėrmōji rauga.

Keinuo darbs ė mīnkītė douna?

Mamas, vākū, soaugusiu, panū, šeimīninkės, muotinas, kartās – ė vīra.

Dounas vėsumet bova ont stala?

Lioub būtė.

Tas grūdielis ėrgi Dėivolelė sokorts?

No kąp ne?! Dieva duovėna. Dieva duovėnas vėsas ė.

Papasakuojė Abrutienė Stepanėjė gėmusi 1933 m., Abrutis Sėmuons, gėmės 1934 m., gīvenou Erlīenu kaimė. Ožrašė Kasperavičātė Aušrėnė

Esat gera šeimīninkė?

Ne, jug... Ka kas kor papasakuo, tēp, sožėnuom ė dėrbam. Čė ėr pėnkė kėluogramā vagorklu, ėr stėklėnė cokraus, stėklėnė acta, stėklėnė aliejaus ė trīs šaukštā droskas, ė vėins indielės tuomata. No vuo, sopjaustiau ė priš gala – trīs galvelės čėsnaka. Sokaitėnau, tēp pėnkiuolėka-dvėdėšimti mėnotu ė sokruoviau. Čė dar dariau vagorkus so pamiduorās, cėbolės. Mielenės ė gerā akims, bet

rėk valgitė. No jau lioub sakītė, ka mielenės akims ė patės geriausės. Avietės ė, ka temperatūra pakėlst. Erbeta rėk ėšsėvėrtė ė tū patiū šakieliu išėdietė, paskiau – ougu. Ėšprakaitouji. Dā lėipas žėidū gali ėdietė.

Papasakuojė Buividienė Rasa, gėmusi 1942 m., gīvenonti Joudupienu kaimė. Ožrašė Kasperavičātė Aušrėnė

Vo pagrindėnė erbeta bova tuoki... Cokra lioub padegins valguo-
mamė šaukštė bliekėnie, no ė diesi ė ondėni. Ė kuokė skani erbeta lioub ėšės! Roda, poiki erbeta ė skuoninga lioub būtė. Ė daugiau tuokė erbeta ka lioub taisīs, tā jau vaišiams, ka kas ėš gėmėniū atvažius. Įdies ė šaukšta cokraus ė lašiėli ondėns – vėrins tamė šaukštė.

Papasakuojė Abrutienė Stepanėjė, gėmusi 1933 m., Abrutis Sėmuons, gėmės 1944 m., gīvenou Erlīenu kaimė. Ožrašė Kasperavičātė Aušrėnė

MUOTRĖŠKU TVARKA

Ne, mama nelioub sakīs nieka. Lioub sakīs tievou, kąp čė būsi so tuokiuom grindīm naplautoom. Ė ons ėr ėšės sopikėis.

Vīrams kėtėp atruoda?

No, no. Vo mums rėk šlapintė, rėk plautė.

Kāp longus rėk novalitė?

No, lioubam valitė ė tus longus, plausem so vondenio, notrinsem so kažkou tėnās; aš nabžėnau. Lioubam trintė, paskiau ėsėnė-
šė viedra vondėns. So stėklėne a so kuokio somtio... Ė lėisi ont tuo longa vondėni. Nobiegs vėskas, vėskas tēn nobiegs švarė. Tik tou atsėmeno, ka lioub laistītė, nopėltė, ka būto švarė, ka blėzgieto, ka vėskas nobiegtu.

Kāp rėk pouda ėššėveistė?

No, ė sūnkė. No, dabā, ka ė priemuoniui, nabieda, dabā ė vėsuokiū tū trėniekliu, dabā jau ėštrintė gal. Vo toukārt – so šaukšto. Pajimsi ė grondīs, pamėrkīs vondėnie, paskiau ė grondīs. Arba ėkratīs pelėnū, no so kuokio skodoro, so pelėnās ė viel trīnsi. So pelėnās lioub gerā ėšsėtrīns, baltā palėks.

(Nukelta ė 52 p.)

Žemaitija. Danutės Mukienės nuotrauka

(Atkelta iš 7 p.)

Vo ont kou kepiet lauža?

Bolvės lioubam keptė – kėštė i žarjės. Daugiausė, ka ėjuom i kolkuoza. Bolvės lioubam rautė so knabės. Laukā – dėdliausė, sos-tuosem, rausem. Tujau sorokousem ė prisėnešėm lauža. Sokor-sem, prisėkrausem tū bolviu. Iškeps, jiesem. Nosėmaliavuosem vėsė, nosėtepsėm bavalgīdamis... Bet bova iduomė. Skanė, iduomė. Tuos bolvės apdeg – tuokė vėina onglė, atruoda, ėšem. Tuokiuos bolvės tas vėdos tuoks mėltings...

Nuoriesės ė saldiau?

No, lioub vėrs ėš cokrėniu runkeliu cīropa. Lioub augins cokrė-nius runkelius... Vo sotarkous, a vėrins tėn, aš jau tuo nažėnau. No, ougu lioub prėsėvėrs. Tėn pat bova mėškā, brokniu lioub prisė-rinks, broknės tas vėrs so obulės. Broknės, anuos ė tēp vėinas kartės, vo ka so obulės somaišā, anuos ė nakartės – skanės. Lioub tū mėlieniu būs daug. Prėsėrinks, vākus ėšgins prisėrinktė. Tū grību... Tēp ė paguom.

Jaunā gaspadėnė rėk muokietė sūri ė douna pagamintė?

No... Vo je miestė gīven... Ė tuo narėk, vėskas gatavs.

Je pats, tā pėgiau?

Aiško, ė skaniau, ė pėgiau, ė svėkiau. Žėnā, kou pats pasėdarė. Nikuokiū, kāp ka saka, „E“ nepridedi, vėskon sava pasėdarė, natūralė.

Duonā rėk laika?

Rėk, ė priveizietė, ė ėškeptė, ė vės tėik kažkāp notaisitė, ka nabūto pardaug kėita, pardaug mīnkšta, ka nabūtom soklekosi. Kė-ta karta sopluokšta palėikt, no tēp, kap sūris. No ė nikuokė ta douna naėšėt. A pardaug mīnkšta bovusi – mažā mėltu bovė dieta. Vės tėik ėe tori notaisitė.

Rėk torietė gera rauga?

No va, tas raugs, je pats darītomi ton rauga, kartās ons ėšėt tuoks naskans – vėsėp būn. Par žėima ėe pri mūsa daug kep. Jug kuožnuos šėimininkės douna ė vėn kėtuokė. Vėsa laika ė kėtuokė. Kuožna vėn kėtėp kep.

AJERŪ JIEGA

Mes gīvenuom Leliūnūs, mona muociūtė gīvena natuolėj. Tas prūds bova vadėnams Gėnesės. Ė ėe lioub daug būs ajerū, dabā nabie ni kuokė prūda – užstafita gīvenvietė. Ė tā mes ėš tēn lioubam vākā atbiegtė ėe tū ajerū. Prisėrausem kliebės, parsėnešėm pas tou močiūtė. Ėr ana mums sorėš, mes ont kopruos ėr ėtam nešėnė. Valgīsem tus ajeruos, ėšpliešė ėš tuo vėdorė tou mīnkštėmielī. Ėr ė skanė, ka biški ė so kartomelio.

Vo dounas ont ajerū nakepiet?

Ne, tuo nabova pas mūsa, aš nažėnau. No, kāp ka saka, ont lėžės kepė, bet ajerū nadiejė. No, daugiausė, bėnt ont tuo ajera tėn, Aukštaitėjuo, anėi kep. Vo mes dedam i bliekas. No, ajerā, anėi ėr apetitou – sožadėn apetita. Arba ajerū šaknis ė gerā plaukams. Sovėrėni tas ajerū šaknis – stėprėn plaukū šaknis. Bet, ka nepa-slenkam. No, dabā ėe vėinuo vėituo ė tū ajerū. Vo kėtor nabie ni būtė. Ėš kor ė bagausi...

KĀP ĖŠLAIKĪTĖ MARKUS?

Smėltie vės tėik kažkāp pūn. Ši žėima aš laikiau pjovėnuos, sausuos pjovėnuos. Ėr ėšsėlaikė lig pavasarė gražiausė markā. Ni sovītė, ni nieka. Sklepė laikītė rėk. Ė dėdėlė gerā ėšsėlaika.

Papasakuojė Buivīdienė Rasa, gėmusi 1942 m., gīvenonti Jou-dupieniu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė

ŠVĖNTĖNĖ VALGĖ

Mona mama bova gera gaspadėnė, mamas sesou pri konėgū, daktarū lioub gaspadėnaus. Pati ėjai i veselės šėimininkautė – lioub vadintė i pagrindėnės gaspadėnės.

Vėina karta bova garbinga veselė. Tuokiuo kninguo apsėskai-tiau, kāp rėk kimštė kopūstu galvas: tarpās ėšpjautė lapus, prikėštė mesuos, galva sorėštė ėr vėrtė.

Ta išvėrusi mesuos prikīmšta kopūsta galva, padieta ont stala, nuostabė atruodė. Klėbuons paklausė, ar gal anou valgītė – gal diel grožė tik ana padieta...

Lioubam veseliem vėrtė daug mesuos, pritaisitė roletu, šaltie-nas. Sogalvuosem, kāp tou vėskou ė papouštė.

Atsėgierėmou vėriem saldius kompuotus (tumet nikuokės gai-vas nabava madu).

Veseliem kėtė lioub ožsėsakītė pu septynis skėrtingus tortus: brėidius, stėrnas, ežius ėr kt. Tešlas – biskvitėnės, pertepėmams lioubam vėsuokius kremus darītė, kėtė lioub nuories so ougieniems.

Vasara lioub būtė dėdėlė vargs nes nabova šaldītovu. Lioubam neštė maista i kuokės tomsės, šaltas jaujės, tuolėj lioub reikiėtė laktītė; ėr kuojės sotins.

Papjauas kiaulė, paukštū ėr reikiės vėskon soruoštė, ėr pīragus, ėr tortus, ėr pierninkus. Vėskon lioub rėks ėškeptė, ėr douna. Na kāp dabar – pīragus, tortus – ėš krautovės.

Dėdėlė veselė, šimtou žmuoniū, priš tris dėinas lioubam pradie-tė ruoštėis, mažesnė pasėruošėm par dvė dėinas. Lioub papasomdīs padiejėju, je šimtu – dvė, je žmuoniū mažiau – vėina. Pėrmiausė lioubam dounā tešla ožsėraugtė (rauginsem dvė dėinas) ėr pīragus ėšsėkeptė. Ka gerā pečiou ėškepsi, tā dounas rėikie lingous. Pėte-vuotu mėltu douna lioub būtė dėdėlė skani, pīragu mažiau tavalgė, kāp tuos dounas. Ėr naktėmis priš veselė dėrbuom, dėinuos na-lioub ožtektė.

Ūki tuoms dėinuoms lioub vīrs priveizietė. Pėningū namažā lioubo parneštė. Seniau lioub ožmuokies gaspaduorė ėr dar ėšvaziouda-mė svetė dous. Svetė dous ėr mozėkontams, ėr šėimininkiams. Kor baguots, ėr namažā davė. Nasenė ta mada taėšėjė. Vėina karta nu gaspaduoriu biški par mažā ožsėprašiau, toriejė būtė daug sve-tiū, tad mėslėjau, ka anėi atsėlėgins už darba. Bet... Sovāžiava maž-ne vėsė aukštaitė. Ėšvazioudamė anėi ni vėins ni diekou; tēn, matīt, tuokiuos maduos nabova, ka douto.

Vėskuo lioub būs tuos veselies. Vėns tuoks puonalis kabėnie-jies, tā par ausi ožtrėnkiau; gerā, kad na tuo ronkuo pėili toriejau.

Seniau nabova maduos jėbiliejus keltė, nasenė, mosiet, pradiejė.

Velikuoms, Kalieduoms kuožnos nomėi lioub kou galiedamė ska-niau pasėtėiktė. Pīraga lioub mažne kuožna gaspadėnė ėšsėkeptė, je natoriejė pati pečiaus, nešies pas kaiminė ėšsėkeptė. Kalie-duoms lioub kiaulės galva ar nuors kiaulės palūpi ėšsėvėrtė ėr

apkeptė. Velikuoms, kãp ėr dabar, lioubam kiaušius dažitė, apvėniuojė cėbolaiškės, so brėtvas peilioko ėšskotėnietė ėr so vaško ornãmėntus ėšvediuotė. Daugiausė – so cėbolaiškės, dar ė ėdiesi i kuokius dažus, dėdėlė gražė ėšės; vėsū naėšskotėniesi.

Ožgavieniu kãp laukiem! Lioubam tou dėina prisėkeptė blīnu. Lioub važioutė „veselininkã“, pasėkinkė do arklīus. Arklė papouštė, jaunasis, jaunuoji, palīda so mozėkontãs. Kėta meta – daktarės, židã, velnė ėr kėtuokėi ėšsėmalīavuojė, kėtė ėr so lėčīnuoms bjauriuoms. Pėrmadėinė vakara lioub atbiegtė vãkã: židelė, obagelė, velniokã. Nu senū sena nanutrūka ta tradicėjė. Mona vãkã tėp pat lioub ėtė „židelės“. Mažasis Antanoks vėina karta vėins nuėjė i Salontū miesta pri sava muokītuojė. Muokītuos anou pakosuojuė nuėtė ėr pas klėbuona. Kėik tas klėbuons apsėdžiaugė; na vėsė drīsa pri anou ėtė. Vãks padainīava, pašuoka.

Papasakuojuė Baltrėkienė Angelė, gėmusi 1927 m., gīvenonti Le-liūnu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

API SALONTŪ TORGO

Bova torgos, ėr bova dėdėlis torgos. Ontradėinie ėr pėnktadėinie torgã bova, no ėr tėsies tėik žėima, tėik vasara, vėsa dėina, jau pavakarė vėsė važiūs. Ė negaliejė ėšvažioutė, bova tėik pėlns, pradies no dãkta pėrmėijė važiūs, ė paskiau kėtė no dãkta važiava. No ėr ons bova dar rūsu laikãs. Tėn, tamė cėntrė, ėš pradiū dar kelis metus bova. Ė paskiau, kor Puocios Alioīzos gīven, ontruo posie. Tėn bova torgaus krautovė, Muockos kor gīven. Lioub sakīs tėms, korėi nažėnuos: „Tėn ėr torgos, pri krautuvės“.

Muockos bova Jostīns vardo. No ėr ons pardavė tou vėita – ėšėjė i Mažeikius, ėšsėkielė. No, bėndrã vėskou pardavėnies – ėr ūkėšku biški bova. No ė paskiau, jau vieliã, atsėrada transporta, ėr ėšnīka tas torgos. Kolkuožã kãp sosėtvierė, bova tėi torgã sekmadėinės, vės tėik lioub nakti prasėdies. Rīta meta devīnės – jau ėš torgaus nieka. No tėn paršiokus pardavuojuė, grūdus pardavuojuė, no, vėino žuodio, kas kou toriejė, ėr gjelės, vėskou. [...] Paskiau tėn ni kuokė torgaus nabibova, vo bova tėn, kor pas autoobusa stuoti, po tou palašo bova tuoks mažos torgielīs. Mažos tas bova. Rusu laikãs vėsa dėina lioub būs. Paskiau, jau Lietovuos laikãs, atsėrada dėdėlis.

Papasakuojuė Diekonts Konstantīns, gėmės 1931 m., gīvenous Salontūs. Ožrašė Rapalis Aurėms

SALONTŪ PĪRAGS

Mama pasakuojuė, kad Smetuonas laikãs bova tuoki Barbuora pīragėnė, katra kepė pīragus, baronkas, pierninkus. Salontūs ėr alaus darīkla ėr bovusi. Sovietu laikãs bova konditerėjės cekas, kepīkla, kor lioub keps dėdėlė skanīus pīragus, stombė ėšsėakiejūs, porius. Lioubam pėrktė pu dėdėliausė blieka.

Papasakuojuė Žvīnklienė Valė, gėmusi 1944 m., gīvenonti Laivīū kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

Dėrbau Salontū kooperatīvė, kontuoruo, paskiau – vėriėjė, vie-liãu – konditerėjės cekė darbėninkė, teka dėrbtė ėr vediejė. Salontū

pīraga sogalvuojė keptė Salontū kooperatīva pėrminīnks Sorvėla Ontuons. Recepta, mosiet, ėš kuokiuos geruos gaspadėnės bova gavės. Tėkros pīrags lioub ėškeptė skanos, par laika vėsū garbėnams. Pėrmiau mažiau kepė, paskiau – tuonuoms. Žmuonis ėšgarsėna ton pīraga, eilės krautovie lioub stuovies. Tuoks garsos pasėdarė. Pradiējuom keptė tuonuoms. Dėrbuom dvėjuom pamainuom – ėr naktėmis. Kepiem dvėjū rūšiū: nomėni, kor diejuom margarīna, ėr Tauragėni – i anou diejuom svėista. I vėsus – pėina, kiaušėniu, mėiliū, mėltu, droskas. Lioubam keptė ėr sausainius, ėr biskvītus. Dėrbuom dvė brėgadas: pėrmuo – Rapalienė Aniceta, Daukšienė Bruonė, Šleinienė Ėivė, ontruo – Žilīnksienė Stasė, Beržonskienė Vilėjė. Daug kepiejū keities, darba sãligas bova dėdėlė prastas: žėima šalta (ėš rīta atėjos kėba bliekas pri ronku nu šaltė), vasara – karšta (pīliem vėina kėtã vondėni ont galvos). Tėp svėkata praduom.

Papasakuojuė Beržonskienė Jenina, gėmusi 1935 m., gīvenonti Salontūs. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

Aš, Šiaulienė, Rūta gėmiau 1963 metu lapkrėtė 6 dėina Rusėjuo, Krasnuojarska kraštė, Bogučiana kaimė tremtėniū Uonuos ėr Prane Benetė Šeimuo. Ba monės Šeimuo augã dã trīs seserīs. 1967 metu vasara grīžuom i Lietova ėr apsėgīvenuom Salontū miestelie, Kretinguos rajuonė. Lonkia Salontū vėdorėnė muokīkla, katrou bėngiau 1981 metãs. Tãs patės metãs ėstuoju i Klaipiedas prekības muokīkla. Įgėju pėnktuos kategorėjės vėriėjės kvalīfikacijė. 1983 metãs ėstuoju i Vėlniaus prekības teknikoma (neakivaizdėni skīrio), katrou bėngiau 1987 metãs ir ėgėju teknika tehnoluoga kvalīfikacijė. Tãs metãs dėrbau valgīkluo (vėinuo ėš Klaipiedas muokīklu) vėriėjė. Nu 1986 lig 1991 metu dėrbau Kretinguos RVKS „Gintars“, katros vieliã pakeitė pavadėnėma i Kretinguos rajuona maitėnėma kooperatīva, vo 1992 metãs reorganizavuos i Salontū vartuotoju kooperatīva. Tekã dėrbtė ėr vėriėjės, ėr pardaviejės, ėr kepiejės darba. 1996 metãs Salontū vartuotoju kooperatīvs bova panaikīns. Dėltuo bovau atleista ėš darba. Tãs patės 1996 metãs ėregistravu sava (Šiaulienės Rūtas) individualė ėmuonė. Pradiėjau keptė mėilīni pīraga (Salontū pīraga vadėnãma).

Salontū pīrags baisiausė ėšpuopoliariejė septīntamė dešīmtmetie. „Pagerīntas naminis pīrags“ – tuoks kepenė pavadėnėms ėrašīs pageltosiuo ėr apėplīšosiuo sovietmetio veikosės Salontū valgīklas tehnoluogėnie kortelie. Įr pateikts pīraga recepts ėr ėšsamos anou gamėnėma aprãšos.

Pri dabar toštė ėr apieista pastata miestelė centrė eilie žmuonis lioub rikīusės nu šeštuos rīta – tėik bova nuorīntiū nosėpėrktė par nakti ėškepta šviežė pīraga. Švėntinis Velīku stals bova nãisėvaizduojems ba šiuo gardiesė. Tad švėntiū dėinuoms anou kepė kiaura para. Tam, kad ėškepto tuona tuo pīraga, kepiejės šaukīes i pagelba šėimuos narius, so katrãs triūsė ėr naktėmis. Pu tuona par kuožnas švėntės ėškepam ėr dabar.

Pīrags bova brongos, dėltuo tievã anou pėrka tik par Velīkas, Kaliedas ar ka i nomus lioub ožsoktė svetė. Atsėmėno eilės pri senuosės kolėnarėjės krautovės par švėntės. Atruoda, vėsos miests kvepiejė pīrago.

Senuolė pasakuojuė, kad Salontūs nu sena švėntiems kepė pīra-

(Nukelta i 54 p.)

(Atkelta iš 53 p.)

gus nomėi pečiūs, vo kas natoriejė tuokė pečiaus, nešies keptė pas kaimīnus. Gelsvos, minkšts, poros őr kvapnos – tuoki pīraga atsėmėno ės vaikīstės. Ka ėsmuokau anou keptė pati, ni naītariau, ka pu kelīu dešimtīū metu tas darbs ėsauģs i siekminga šeimuos versla.

Napriklausomībės metās, ožsėdarios Salontū valģiklas kepīklā, katruo ketoris metus dėrbau őr kepijė, őr pardaviejė, teka pravertė Darba biržas दौरis. Ka miesta kepīkla ožsėdarė, nablėka kam keptė garsiuojė pīraga, tad so vīro pamėslėjuov, ka galietomem šiou niša ožpėldītė; dėltuo, kad žmonis tuo pīraga nuoriejė.

Partrauka troka naėlgā – jau po kelīu mienesiu ėskepiem pėrmūsius kepalus. Pradiuo kepiem dvėjau ba parstuojė – dėina ė nakti, kol galva įrediejė soksėtis. Toukart pasėkvėitėm pagelbinīku. 1996 metās įregistravuom individualė ĩmuonė. Santaupu natoriejėm. Gavuom ės Kretingos rajuona savėvaldībės 3 tūkstantius litu parama, ož katrou nusėpėrkuom įrongas kepėmou. Maišīklė őr plakīklī jau toriejau – anus pasėjėmiau vėituo ėsėitėnės kompėnsacėjės ės senuosės kepīklas. Toriejėm őr sena kepėma spinta, nosėpėrkuom dar vėina kepėma kruosnelė – tuoki bova pradė.

Nosėmāsės metās lioubam ėskeptė pu 8 kepalus par valonda, pu dvījū metu – 32, vo 2007 metās, atnaujėnė įronga, jau kepiem pu 42 pīragus, bet par švėntės anuo vės tėik lioub prītrūktė. Dabar vėino karto ėskeepam pu 88 mažne dvījū kėluogramu svuorė kepalus.

Daugiausė pīraga noperk Salontūs, namažā ėsvažiuojem őr pu Plungės, Kretinguos, Skouda rajuonus – pagaminta pruodukcėje statuom i 40 prekības vėituo.

I versla ĩsėtraukė vėsa šeima. Iš studėju grīža trīs vākā – dvė dukteris őr sūnos nuorė paded. Vėsė dėrb – kep, vež, sāskaītas ėsraša. Daug jau paded sūnos, Vėlniaus universitetė bėngės versla vadība. Ons atėitie torietom parīmtė vadovavėma verslou. Pats tuo nuor. Ons gal őr nakti atsėkeltė, ka rėk, pats įjemies gamīntė etikėtės, šveit lėntīnas, klaus, kap pīraga i skarda ĩdīetė, kad formas neprarasto.

Jau šešiuolėka metu natoriejau normalīū atuostruoģu. ėsūtrūktė tuoliau pavīkst tik darba rėkalās – nepraleido pruoguos apselonkītė maīsta pramuonės paruoduos Vokietėjuo, Prancūzėjuo. Iš ten parsėvežo vertīngu žėniū őr naujū mintīū.

Pagrīndinis mūsa ĩmuonės kepīklas gamėnīs – Salontū pīrags. Kepam őr ĩvairiū rūšiū sausainius, keksus, žagarelius, rėistės, pluokštainius, tortus. Kepamus saldiūsīus florentīnus jau skanaun saldomīnu miegieje őr Airėjuo, Italėjuo, Vokietėjuo. Kad kepėnė pėrkiejems vėsümet būtom šviežė, vieno karto ėskeepam na daugiau kap pu 5 kėluogramus sausainiu.

Grūdus perkam ės vietėnė ūkinīnka őr vežam maltė i Žemītės kaima (Skouda rajuons) pas Robėna Edvarda (malūns ĩr ĩrėngts bovosemė kolkuoza sandėlie). Pėina őr kiaušėnius perkam ės aplėnkėniūs kaimūs ĩvenontiu žmuoniū (torem pastuovius tėikiejus; anū mažie, vės mažiau žmuoniū augėn ĩvuolius). Margarīna, cokro, mėilės perkam krautovie. Pīragou keptė nauduojem šiuolaikėška įronga: kepėma kruosnis, maišīklė őr panašė, dėltuo, ka pīraga kepėms ė realizavėms – mūsa šeimuos verslos, torem ės anuo ė pragīvenėmou ožsėdėrbtė.

SALONTŪ PĪRAGS

Sodietės dvėdešimtė kėluogramu pīraga:

12,2 kg aukštiasūsės rūšies kvėitėniu mėltu, 2,7 l pėina, 2,7 l

vondėns, 1,6 kg cokraus, 2 kg margarīna, 200 g vanilėnė cokraus, 480 g mėilīū, 100 g droskas, 950 g kiaušėniu (10), 60 g aliejaus skardū tepėmou.

Pėrmiausė paruošo ĩmaīšala őr paraugėno anou 30–60 mėnotu. I mīnkīma katėla sobero mėltus, cokro, kiaušėnius, droska, vanilėni cokro. Margarīna ėsūterpėno ont vėrīklės. I anou sopėlo pėina őr vondėni, pakaitėno ĩgi 50°. Tumat vėskou sopėlo i maišīklė őr 5 mėnotas maišau tešla. Paskiau sodedo so cokro ėsūtrīntas mėilės őr viskon dar maišau 10 mėnotu. Gerā ėsmaīšīta tešla oždėngo druobė őr kėldėno 1 valonda. Ka tešla ėsūrgst, formoujo ovaliuos formas pu 2 kėluogramus kepaliokus, katrus sodedo i aliejo ėsūtepta skarda. Kuožna kepalioka aptepo kiaušėnė plakėnio őr dar kėldėno 10–15 mėnotu. Skardas so kepaliokās sodedo i kepėma kruosni őr 10 mėnotu kepo 240–260° C temperatūruo. Paskiau temperatūra mažėno ĩgi 180–220° C őr dar kepo 45 mėnotas. ėsūtraukusi ės pėčiaus, pīraga kepaliokus ėsėmo ės skarduos őr palėikto atvīstė. Pīrags – ovaliuos formas, gražė gelsvuos spalvuos, nasokrėtės, ėsėkėlės api 12 cėntimetru. Parpjuovos pīraga, jautas lėngvos vanilīna őr pėina kvaps. Pīrags poros őr mīnkšts. Eso ėsšauguojusi 1971 metu pīraga, katrou kepė Salontū valģīkluo, receptūra, bet pati daugiau tėso tas kepėma tradicėjės, katras mon perdavė mona vīra mama Šiaulīenė ĩva.

Viskas, kon oždėrbam, tenk pragīvenėmou, kepīklā atnaujīntė őr vākū muokslams. Svajuojem api nuosava krautovelė, katruo pateiktomem tik sava kepėnius. Jau matau, kāp ėsđīestītomem vitīnas, nosėveiziejau őr lėntīnelės.

Dabar somduom 12 žmuoniū. Sekmadėini atsīkielusi ankstėi skobo i bovosemė ūkėnėmė pastatė ĩrėngta kepīkla. Sekmadėinie douna mon pati skaniausė – tuos dėinuos darbs mon švėntė, vo pėrmadėinie prasėded naujė savaitė, ka viel rėk skobietė.

Kepe tėp, kad őr patīs galietumem valģītė. Je patėms neskanė, tuoki pīraga nasiūlīsi őr pėrkiejems. Rėk gerbtė savi őr klījėntus. Patiuos mėģstamiausīs Salontū pīrags ĩr pasėikės őr atokiausīs šalėis kompėlius – papoušės tėn őr ĩprasta, őr švėntėni stala. Ba anuo ės Salontū grīžtė – navalė.

Papasakuojė Šiaulīenė Rūta, ĩmėmusi 1963 m., ĩvenonti Salontūs. Ožrašė Vasėliauskīenė Nėjuolė

NOTĖKĖMĀ, VĖITUOVARDĖ

IMBARDA

Ont Imbaries pėlekalnė bova dvars. Dvarinīnks toriejė doktėri vardo Imbarda. Tamė dvarė bova oždarīs švedu balaisvis. Ta doktie ĩsėmīliejė i ton balaisvi. Ož ton anoudo abodo nožodė, vo dvars so vėsās žmuonėmis sobīriejė őr sosomeka i pėlekalni. Žmuonis saka, kad Imbaries plekalnis tėp vadėnams nu tuos dvarinīnkātės varda – Imbarda.

SALONTĀ

Kor dabar Salontā, onkstiau bova sala. Žmuonis lioub sakīs – sala ontā. Tėp őr palėka – Salontā.

ALKUOS PĖLEKALNIS

Alkuos pėlekalis – aukora vėita, kor vaidėlutės laužus kūrėna.

Papasakuojė Struopienė Jenina, gėmusi 1935 m., gīvenonti Er-lienu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

AR NANUORI MEDAUS?

Ka tievā bova dar jaunė, par Velikas, Kaliedas lioubam važioutė pas buočius. Tėn laukė gausė vaišiams apkrautė stalā: kiaulienas kumpės, dešruoms, sūrės, pīragās, medo, ougieniems ėr kėtuoms gierībiams. Vėsė lioub sosies ož stalū, vėišies, rokousės. Vāka pri stala ėlgā naėškėnties – i ronkas pasėgruobs mesuos gabala, pīraga, ėr laksta aplinkou. Je atėjė kuoks kaimīns, svadėna pri stala.

Par vėinas šventės atėjė tuoks biednos Rimkos Tadeušos, bornuoso (palito so kapišuono) apsėvėlkės, pasėkabėna ton palita ėr sieda pri stala. Valgė grėtā ėr ton, ėr ton (mesuos, pīraga, sūrė jem), vo paskiau apsitetė pīraga stuorā so garstītės. Buoočios merk aki – bus jouka. Tadeušos, norėjės kōsni, ėšsėžiujė – ožtraukė anam dvāsė, ašaras bieg.

Atsėgavės saka:

– Jūzapā, kuokės tuos tava bėtės, kad tuoki medo neš?

Paskiau vėsė joukies kėts kėtam:

– Ar nanuori medaus?

Papasakuojė Jeblonskienė Regina, gīvenonti Salontūs. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

OŽDARBIS

Suoduo gīvena ūkininks, pri katruo sotarta laika ni vėina merga nalioub ėšbūtė. Vėsė spiliuojė, kas kāp. Viel atėjė jauna, graži mergė, ėr ta naėlgā trokos nuor ėšėtė. Gaspadėnė ana dėdėlė tēka, tā praša pasėlėktė. Ta nikāp nasotink. Tik ka gaspadėnė dėdėlė pristuojė, ta mergė pasākė, ka gaspaduorios ėr anou apsiedės, grabaliuojės ėr lėip ėtė so anou goltė. Gaspadėnė anā saka:

– Pasakīk, ka priimsi goltė, bet paprašīk, ka tik kou dėdesnė lašėniū palti atsėnešto.

Vielā vakarė gaspaduorios atslinka i merguos kamara, šnekėn, bet ana nieka nasaka. Galvuo gaspaduorios – nadržsi tier ėr naro-

kuojės. Pargoliejė ėr priš rīta meta gaspaduorios nomuovė tėisė i arklidės. Rītmetie gaspadėnė posrītė kad prikepė lašėniū. Gaspaduorios pikst ont anuos:

– Kuo taškās tās lašėnės, šeimīna paršėrsi.

– A mon ėškada? Oždėrbau – so gaspaduorio pargoliejau.

Šeimīna tėik juokies, kad longā skombiejė. Gaspaduorios nu tuo laika i svetėmas muotrėskas nabipaveiziejė ė gerā tuoliau gīvena, vo mergas ramė sava laika lioub ėšbūtė.

BAIDĪMA PASEKMĖS

Mergės ėšėjė maudītėis i Pajoudopi. Tuoks Juonis sogalvuojė ėtė anas baidītė. Muotina prašė nabapruotioutė, bet ons naklausė.

Vaikis atsėstuoje ont kalvelės, ėšsėdarė plėks ėr šuok. Tou patio laiko ėr kėts vaikis noėjė pri opės. Pamatės Juoni šuokont, ontlėpa ont kėta kalnelė ėr tēp pat šuok. Vo Juonis, pamātės tuoki pat, kap ons, ėšsėgonda ėr sosėrga. Sėrga gera nedielė.

KATĖLA KELIUONĖ

Pu Jakštātiu kaima važėniejė kaliedninkā. Klėbuons važiava so brėkelė, vo zakrėstėjuons – so vežėmo duovėnuoms sosėdietė. Pas Kobėlio sotarė pavalgītė večerė.

Sosėrinka vaikė, mergas ėr ėš kėtū suodību. Pritrūkos vaišiu, nokabėna nu aša katėla so makaruoninė. Ė ton sotašė. Vėns vaikis ton tošti katėla ėdiejė i klėbuona brėckelės gala. Klėbuonou ėšvikos, kad barškiejė tas katėls ont Salontū brokė.

Kėta rīta atvažiou klėbuons viel pas Kobėlio ėr saka:

– Atvežiau katėla, bet makaruoninė na aš tasosriebiau.

ŽĪDELĖ APGAUDĖNIEJĖMĀ

Senās laikās miesteliūs, daugiausė – Darbienūs, gīvėna daug žīdieliu. Žemaitems anėi nadėdėlė tatėka, dėltuo, kad anėi kėtėp atruodė, kėtėp riedies, kėtėp meldies, nadėrba žemelės, bova šmokolninkā, no, bova vėsā kėtuokėi. Dėltuo, pasėtaikios pruogā, žemaitis lioub anėms ėškriestė kuoki špuosa.

Vėina karta atvažiava Maušos pri Eglinskė so vėsuokiuom smolkiuom prekiem: adatuom, gozėkās, siulās, kaspėnās merguoms ėr kėtkou.

Eglinskė posvaikis ėškinkė žīdelė arkli.

Ėšėjės ėš truoobuos Maušos muš ton arklī, nikāp nagaliedams soprastė, kāp tas arklīs galiejė ėš ėinu ėšlīstė. Vo gaspaduorios saka:

– Douk posbotėkė, sotvarkīsem.

(Nukelta i 56 p.)

Žemaitėjė. Mukienės Danutės portėgrapėjė

(Atkelta iš 55 p.)

Papasakuoję Stonkienė Eldiuona, gėmusi 1935 m., gyvenonti Joudupienų kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

Ū-TIU-TIU-TIU-ŠĖLTA

Givėna tuoks pėjuokalis, katros vėskon liuob pragers, vo anuo muotrėška natoriejė ni drabužiu so kou apsėvėlktė. Vo ta anuo pati nuoriejė so vīro vėsor ėtė.

Noėjė vėina vakara pas kaimīna kartuoms pagrajītė, bet vīrs anou i truoba nadržsa vėstėis – bova vėsā posplėkė.

Pri truobuos, natuolėj doru, bova pastafīts šiaudū kūlis (stuoga dėina taisė). Ta muotrėška ilinda i ton kūli. Vīrā laiks nu laika ėsėn atlėktė sava gamtėniu rėkalū, ė vės – i ton kūli. Toukart ta ės kūlė šauk:

– Ū-tiu-ti-šėlta. Vīrā ėsšėgondė tībėgia i truoba:

– Kas čė baida?

GELŽĖNSNAPĖ

Kėta karta pijuoks vīrs, niekor nanuoriedams vėstėis sava patuos, oždarė anou i sklepa, pasakės, kad niekor ės anuo našėto, dėltuo, kad šėndėin lieks gelžėnsnapiu polks ər gal anėi kou nuors padarītė. Vīrs ont sklepa dongtė papilė žėrnium ər sovarė vėstas.

Vėstas so snapās barškėn i dongtī, grūdus lesdamas, muotrėskelė ər pavierėjė, kad ožpoulė gelžėnsnapė, ər bėjuojė listė ės sklepa.

GĖLTĖNALĖ, RINKIS ŠARPIŪSIUS

Kėta karta noėjė vėins žmuogielis onkstiau priš Mėšės i bažninčė, isėlėpa i sakikla, paveizietė, kėp atruoda, kor konėgs saka pamuokslus. Ons apsėgrėbė kėšenie rėišotū, ožsėmanė anus patriauškintė, vo kevalus mėt ont žemės.

Pradieję žmuonis rinktėis i bažninčė: kevalā krent ont anū galvū, bažninčie baršk. Žmuonis ėsšėgondė pradieję biegtė ės bažninčės. Vėns senielis bova raišos, sunkė bapaėjė ər pradieję šauktė:

– Gėltėnalė, rinkis šarpiūsus, vo muni parėnont tabrasi.

KĀP AŠ APSĖŽANĖJAU

Nier tuokiuos merguos, katra nanorieto apsėžanītė. Tabnuoriejau ər aš, nuors toukart mon jau bova mažnė trisdešimtės metu. Bovau graži, darbšti – kėtuos tuokiuos vėsuo suoduo nagėrdiejau. Tik veina bieda bova. Ta mona tievū truoba stuoviejė patemė suoduos pakraštie. Tad vėsė pėršlė, kėp tīčiuoms, atvažiavė i mūsa suoda, lig mūsa suodības nalioub privažioutė – sostuos pri artiau stuovintū. Bet, kėp saka seniejė žmuonis, nier padietėis ba ėsėitėis. Sogalvuojau veina godribė – mėslėjo, ka anuos mergės ė dabā galiato pasėmuokītė. Vo bova tēp:

Prisėrinkau pėlna kiuoci patiū gražiausiu kiaušiu, sosėlėjau dėdėli sūri so kvīnas ər noėjau ont ruoduos pas sava klėbuona. Tuokiuom mona duovėnuom ons bova baisiausė kontėns. Pasėcėkavėjė, ar tuoki skani sūri pati solėjau. Atsakiau, ka pati. I nomus grīžau patėnkinta – klėbuons pažadieję kažkou tėms vaikėms pasakītė.

Sekmadėinė laukiau kėp nikumet – viel toriejau vėlti, ka gal kas nuors ər i mūsa suodība pasėbels.

I bažninčė ėsėjau pasepoušusi ės vėsa kašta. Atsėstuojuo dešėnie bažninčės posie, šalėp vaikiu. Nuoriejau ės artiau pamatītė ər pajostė, kėp tei vaikė elgsės po klėbuona pamuoksla.

Pamuoksla pabaiguo klėbuons pradieję klaustė vaikiu, kou anėi

mėslėj, ka po suoda biegiuo nu veinuos merguos pri kėtuos. Pradieję sakītė, ka rėk torietė biški rimtoma ər pasakė, ka vėsas mergas nuor apsėžanītė, paprašė ni veina naskaudintė šėrdėis. Natuolėj monės stuoviejė tuoks rauduonskroustis vīroks. Ons posbalsio atkėrta:

– Ne jau, klėbuonieli, būs tēp, kėp mes nuorem!

Ėr tumet aš jau nebėškėntiejau:

– Nė! Būs tēp, kėp klėbuons pasakė!

Tēp bovau ėsėjautusi, ka tu žuolius, mosiet, do kartus dā pakartuojuo. Tas Juonielis (mona būsėms vīrs) vėskon gėrdiejė. Ons bova dėdėlė pamaldos, klausė kuožna klėbuona žuodė. Kėp sikis, ont kėtuos sobatuos ons ər ožšuoka pas muni. Na vėins – so pėršlio.

So Juonelio trisdešimi metu jau kėp karto givėnam. Nuors ons ər kėtuokė būda, na tuoks dailos kap aš (ės kaktuos sveista netepisi), bet aš anou mīlo ər ožveizo na mažiau kap kėtas muotrėškas savūsius. Ožaugėnuov karto aštounis vākus.

Tēp ka je nabūsi atvėpusi, nabūsi ər ėsštėpusi. Vėsas mergas nuor žanītėis. Nuorietė naožtenk. Kārtas rėk ər galva dėl tuo pasoktė.

Papasakuoję Maskvītienė Aniceta, gyvenonti Nasrienu kaimė. Ožrašė Čiesna Algis

VESELĖS PĖRTIE

Aš aštuonis metus dėrbau suomėškuo pėrtie. Čė ta pėrtė i natuolėj, ož mūsa tvėnkėnė. No ər dėrektorios bova sergous, daugiau ər ož anou rėikiejė dėrbtė. Lioubu valītėis. Ė vėsumet, atvažiavos kuokė veselė a krikštīnuoms:

– Šėimininkė, rėk padietė.

Padiesio. Lioubu, ka ė tū dainū dainoutė ė vėsuokiū, vėsėp bova. No ka parvažioun tēi jaunėjė, pati lioubu paruošio bačkalietė. Padedo taurės, padedo dounas, droskas. Ė toriejė pamėrkītė tou dounelė i droska ər ėsģertė anou. Avietina daugiausė lioubam ipėltė. No, ər pasėsveikins so tievās ė patoukart ilės. Vo tēp jau lioubam pėršliu pastuotė kuojė. Atsėsiesma ont slėnkstė, tā bolvės skotam, tā kou nuors kėtkou dėrbam, ka kou nuors doutom – tā botelka, tā saldainiu. Lioubam tatā tēp rinktė. Ka jaunūsius ilėid, tuojuo pat nugrajėj mozėkonts. Kā tēi senuovėškė mozėkontā ožgrajis „Sok sok ratieli, sok i vėina posė, pasakik, mergelė, ar to mona būsi?“, toriejė tēi jaunėjė šuoktė. Ė vėsė sosklės i šalis ė palėks rata, vo jaunėjė šuoks. Vėsuomenė šuoks. Toukart ruošės pri stala, ės valgītė, pavalgītė.

No, vo ontroujė dėina lioubam tou pėršli kartė. No ər tas pėršlis toriejė ėsšėpėrktė, no je ne, ta jaunuoji undies a ronkštousti, a kuokė jousta, a kou nuors kėta; jau anuo kartė nagal. Ė pasakīs tas jauniasis tam pėršliu prakalba: „To malavā, to esi malagis. Malavā, ka tuos tuoras dešruom i aptvertas. Nier nikuokiū dešrū. Ėr tēp tuoilau, ər tēp tuoilau...“

No, ər tas pėršlis nikāp negal apsėgintė, baėšmaloutė. „Pėršli melagi, ėlgs lėižuvis poudams laižītė...“ Paskiau tas pėršlis ėsšėperk. Toriejė ėsšėpėrktė, vuo je ne – kartė...

Aš atsėmėno, mona vīrs bova mozėkonts šėtā, no ər so klarnieto grajėj. Grajėj tuokė Juockalė veselė. Jau mes ruošam, saka, ton kartė – nebier mūsa tou pėršlė. Vo pri mėskelė givėna tēi žmonis, Juotskā tuokėi. Ėšbiegam, saka, jėrgou mona, tas mūsa pėršlis pasėkuorės jau. Vo ons tik vaidėna pasėkuorės: pažasties sosėrėša ė pro kakla čė ėsčkėša tou šniūra, padarė tēp, ka atruodīto, jog tėkrā tīr pasėkuorės. Leižovis ėsštīsės, saka, Jėzus Marėja. Jau anuo muotina, saka, tėik kriukė – mėslėjė, ka tėkrā pasėkuorė...

LIUB PAVUOGS JAUNUOSĖS

Vakali, jug lioub pavuogs jaunosės. Veina karta aš pėrtie dėrbo, aš darbavaus– nebova ni juokė baliiaus. Tik tvažiou mašinelė. Paaiškijė, ka veselninkā pavuogė jaunoujė, atvežė pri monėi pėrstė. Sakau, tamstas galėt tris dėinas siedietė, ka tik nepagalvuoto, ka tamstas pri monėi i pirti atėjuot.

Atsėvežė anėi šnapšės, ožkondas sava, ė vėiš. Ė aš pati privėišėjau. Paskiou jau patis pradiejė rokoutė, kad nagal tēp daritė, ka tor grīžtė – veselė pasėbėngs. Ėr ėšvaziava.

Papasakuojė Lapinskienė Regina, gėmusi 1933 m., Vėnskienė Bruonislava, gėmusi 1933 m., gīvenontės Joudupienu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė

JOUDUPIENU KAIMA GĖIDUORĖ

Joudupienu kaimė tīr ėšlaikīta senūju Kalnū gėiduojėma tradicėjė. Gėiduorė: Grėcios Stanisluovs, Petrauskis, Stonkienė Aldiuona, Stanevičė Juonis, Turauskis Ontuons, Zībė Albins, Kobėlienė Uona, Boivīdienė Rasa, Bertašienė Regina, Kobėlios Pranis, Kobėlienė Uona, Zobienė Jadvīga, Zobīs Albins. Priš Velīku šventės, vėsa gavienė kuožna pėnktadėini api dvėdešimtės žmuoniū (prisėdėd ėr kėtė kaima žmuonis), sosėrinkė pri vėina a kėta, gėid Kalvarėjės Kalnus. Gegužės mienesie pri kaima kuopltieliu gėid Majo (gėismės Marijė pagerbtė). Seniau par Krīziaunas dėinas (tris dėinas priš Šeštėnės) lioub ėtė i kapus gėiduotė Vėsū Šventūju lėtanėjė, Dievs mūsa prieglauđa ėr stėpribė.

Papasakuojė Bertašienė Regina, gėmusi 1962 m., gīvenonti Joudupienu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

ERLIENU KAIMA GĖIDUOJĖMA TRADICĖJĖS

Erlieņu kaimė par gavienė vėina karta par savaitė tīr gėidamė Kalvarėjės Kalnā. Par bodinės, metėnės, trisdėšimtėnės kaima žmuonis tēp pat atgėid vėsas rėkalingas gėismės ėr ėlgūsias Kalnus. Kėtė mėnavuo ėr pėnkiū ar dešimtėis metu artėmūju mērėma metėnės. Gegužės mienesie gėidam Majo. Onkstiau – pri kaima kopltėlės, dabar – pri Abrotė, paviesėnie. Sosėrenk nu dešimtėis lig pėnkiuolėkas kaima gėiduoriu.

Papasakuojė Struopienė Jenina, gėmusi 1935 m., gīvenonti Erlieņu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

SALONTŪ GĖIDUORĖ

Paskotėnio laiko sosėdarės būrielis gėidam dešimtī metu. Ni vėina namuokiejė, pu vėina, pu vėina, gražesnės balsās muotrėškas ėr prisėšnekėnuom, pasėmuokiem. Gėidam ba instrumenta budīnies, metėnies. Nu biednū ožmuokesnė najemam, nu kėtū – nuors ont vaistū. Tradicėškus, nasotrumpintus Kalnus gėidam. Puotėrus dailė, truopnė atkalbam, naskobiedamas, kad žmuonis napapėktintė.

Papasakuojė Jeblonskienė Regina, gėmusi 1939 m., gīvenonti Salontūs. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

BUDĖNĖS, LAIDUOTOVĖS, METĖNĖS

Mama, Ropeikienė Uona (gėmusi 1910 metās) vedies muni i budinės nu trijų mėtu. Kalvarėjės Kalnus tēp ėr ėšmuokau gėiduotė.

Narėk nikuokiū kningu. Majo gėiduotė – tēp pat galio ba kningu.

Graba so nabaštėko diejė ont dėdesnės skrinės ar specelė sokalė plati soula. Nabaštėka lioub ėšlaikīs tris paras. Kalnus ėšgėiduojos, davė pavalgītė. Laiduotoviems lioub pjautė kiauulė, kėtė – ėr verši. Mesuos ėšvėrs. Kuošėnas, svėista, sūrė, kavuos dous. Pri Gedrėmu davė ėr ougu ėšvėrtū. Rīta meta, priš išvežant, lioub pavadinus pavalgītė meselės. Pīraga, kavuos dous. Vo pagraba (pakasīnu) nabova.

Vežėma, so katrou vežė nabaštėka, žėima poušė egliems, vasara – beržās. Metėnės (praėjos metams po laiduotoviu) baguotesnė mėnavuojė tris dėinas. Dvė dėinas meldies, gėiduojė Kalvarėjės Kalnus, vo tretiuojė dėina šuoka.

KRĖKŠTĪNAS

Krėkštīnas lioub šėik tėik keltė. Vākus nadėdėlius krėkštėjė; bėjuojė, kad nanomėrto. I krėkštīnas lioub sosėrinks artėmėjė, gėmėnės, kaimīna. I kūmas bikuokiū navadėna, kou nuors viko-sesnius ėš gėmėniū, kaimīnu.

PRIBOVIEJĖ

Ka gėmė mona mažesnė bruolė, seseris, kvėitė priboviejė Vaškienė ėš Šatramėniū kaima. Ana bova na tēp sena, stombi muotrėška.

Ka noplaus, sotvarkīs, paruodīs leli. Vākams pataisīs večerė ėr ėšės. Tievš, je toriejė, atsėlīgėna pėningās ėr svėista, sūrė devė.

Papasakuojė Stonkienė Eldiuona, gėmusi 1935 m., gīvenonti Joudupienu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

PRAVARDĖS

Erlieņu kaimė žmuonis bova vadėnamė tuokioums pravardiems: Anožis klėbuons, Anožis kriaučios, Kazlauskis klaikšis, Vaičios uoženogaris, Vaičios gondrėnis, Vėnckos beseris, biesos, daulėnis, daubėnis, meistros, cibelė, pipka, balondis.

Papasakuojė Struopienė Jenina, gėmusi 1935 m., gīvenonti Erlieņu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

KĀP PRIVĖIZIETĖ PLAUKUS?

Lioub so moilo plautė, parsėplautė so kiaušio ė paskiau, a ka jau acta bova, so acto parsėplaus, ka būtom blėzgesīs.

KA MERGELĖS BOVUOT, ĖLGAS KASAS TORIEJIET?

No, vėsėp. Lioub pins. Ė kasa ont kasuos statė. Vo ka tēp – kouđa. Kėkvėina dėina sosoks i vėina bėza, sopins, sosoks ožpakalie. Vo ka jaunas mergelės bovuom, ožpakalie tēp sosoksi, sosoksi. Mona mama nešiuojė so skaro.

JOUKĀ APLĖI MALEVUONĖS

Kėta karta bova mūsa kaiminė. Atejuom i laiduotovės (žėima bova). Tatā veizam, Jezus Marijė, kuojės našal, bet šalta, vo žondā vėinā muotrėškā ka deg, ka deg. Vo so raudonoujo buruokelio tuokios rėtenius ana besontī ėšsėpaišiusi...

Sava gīvenėme nė aš malevuojaus, nė kou. Ni so kou. Natūrali bovau vėsa omžio. Ė vira gavau naturali. Tuokart nieks namalevuojies.

(Nukelta i 58 p.)

(Atkelta iš 57 p.)

*Papasakuoję Rėikienė Agripina, gėmusi 1936 m., gyvenanti Lai-
viū kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė*

SENUOVĖNĖ GIELIŲ DARŽELĖ

Mama dėdėlė milieję gielės. Giedrėms, mūsa kaimėns, bova agronomo, lioub atnės sieklu, vo mama anam dous jau praaugintu daigū. Mūsa darželie auga jorginā, pamatėnės ruožės, nastortas, lėnelė ėr vėsuokės kėtuokės gielės. Bova padarėtas vėsuokiū formu klombas. Anas apkraus vėinuoda dėdoma akmėnelės, anus so balto muolio nodažīs.

Papasakuoję Stonkiene Eldiuona, gėmusi 1935 m., gyvenanti Joudupieniu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

Mamelė bova gielių milietuojė, anā kuožna gielėle bova graži. Anuos darželie poikavuos rūtas, gvazdėkelė, guoštautā (fliuoksā), blėzgės, astras, nastorcėjės, pėnavėjės, bėjūnā, auskarelė, rodbe-kėjės, jurginā (vasarėnė ėr rodėnėnė), kleuomės, japuonėškas plu-kės, tolpės (pilpuonā), lėipsnelės (salvėjės).

Kapus priveiziejėm so mamunelė (buočielis bova mērės). Ont kapās auga rūtas, duobėlelė, šparā, ėr vėskas. Vasarėniu gielių senās laikās nieks ont kapū nalioub dėigtė.

Papasakuoję Žvinklienė Valė, gėmusi 1944 m., gyvenanti Laimiū kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

DARBA PASĖDALĖJĖMS

Kāp tievā darbus lioub pasėdalintė?

Tievs lioub parės ėš darba pavargės. Muotina nomūs vėskou vėina patī tvarkė, vėrė, taisė. Vo ons – ons tvarkies laukė – a mal-kas paskaldīs, a kou nuorintās. Nieka nataisė.

Mama plaus, vuonioo apmerks. Kuokė gera skalbėma priemuonė ė pelėnū šarms! Vo dabā kuokiūs tročūs plaunam, kuoks žmoniū sergamoms, kraujuotaka, galvas, vėskas. Serg ė serg. Vo onkstiau? A mūsa tievā serga?

Papasakuoję Urbonienė Valerėjė, gėmusi 1936 m., Urbuons Ontuons, gėmės 1926 m., gyvenou Kadaģinu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė

...NOŠĖLĖS, NOPLOKĖS... VA, KAM – Ī PATALKĖ

Šuoktė, skaituos... Kėta karta patalkė bova. No ėr mes ėsėm ši vakara šuoktė. Patalkie kėik tėn gausi nomėgtė – kuokė adina... Vo dedam ė grindī. Ka lioubam ėtė ė talkas, vėsėp bova. Nabėbova laika apsėrėngtė. Lioubam pasėšuoktė ėtė so tās patės drabužės. Pri prūda priėsi, atsėprausi, nosėšlaustīs, vėsas dollkės nosėdollkinsi ė lieksi. Tuokės bova tuos soeigas. Tuokiū, kāp dabā, nabova. Čė – koncertā, čė tas, čė dā kas... Vo toukart paprastā grajīs ė soės, šuoks, ė vėskas.

Papasakuoję Lapinskienė Regina, gėmusi 1933 m., Vėnskienė Bruonislava, gėmusi 1933 m., gyvenontės Joudupieniu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė

AŠ – ŽEMAITĖ

Jė, aš žemaitė, mona vėsė žuodė žemaitėškė. Tėp ėr pas mūsa. Ė kad ėr anūkielis, vakāli, kartās nebsopront. No, bikou, sakau, noėk, tatā parnėšk ne krieži, bet kriutoli kuoki a kou. Ons nabžėna, kas tas ė. Ėk, vakāli, parnėšk cierninku. Cierninkā ė degtokā. Nuėt vėizietė tu cierninku:

– Močiutė, nie tu cierninku. Vo kou ons mėsłėj, nažėnau. Ons ėiška tu cierninku... Ėr cierninkā, mažieli, padiėtė dieželle...

LUOVAS BOVA SO ŠIAUDĀS

Toukart tū suopku Žemaitiūs nabōva. Bova luovas arba tapšans. No tapšans bus tuoks tatā atsėsiestė, atsėgoltė. Luovas bova so šiaudū šienikās. Šiaudū veiziejė rogėniu. Luovas apatė bova šniūrās ėspīnta. Šienikus siova ėš austa marškuona audekla. Šienika mai-ša prikiši šiaudū ė anuo vėdorie padarā skilė, ė bova luova goliėtė. No, tou skilėlė tēp tuokė palėksi, ka galiėtumi ėgrėbtė, ka galiėtumi šiaudū prikėštė. Ka galiėtumi pamaišītė anus. Vakarė, ėdams goltė, ė ton skilė ėgrėbės ėšportinsi, ka būtom minkštā. Skilė lioubam palėk-tė, druobolė ondėngsem ont vėršaus.

SIEJUOM KANAPIUS

[...] Bova kanapiu. Dabā nieks nabaugėn. Žmuonis daug nasiejė. Darža kuoki, daržieli. Ožsies ė spėrgėnė bus. Paskiau tus kanapius neš džiautė ė pirti. Ėšdžiuovins, ėšlauš, padėrbs. Dėdlė stėprė šniūrā bova ėš kanapiu. Tatā ė sukusi, ėšminsi jau, ėššokousi ė sukusi ont matara. Tuokėi bova matarā.

Doubas kėtė vadėna pėrtė, dā kėtė – džiauvovė.

Ėšdžiuovėn, ėšlauž, tus kanapius, ėšdollkėn, ėšbrauk. Tėp pat, kāp ė so lėnās.

Tuo doubuo bova pečios korams, tomsi bova. Dabā vadėn tou patalpa daržėnė, toukart vadėna jaujo. No, tuoks žemaitėšks žuo-dis – jauš. Javā bova vėžamis, ė vadėnuos jauš. Ė jaujė galė bova pėrtės. Pu vėino stuogo. Tėp, kai ė vasarėnė pri tvarta. Tėp bova pri jaujė pėrtės. Vo tamė jaujė bova tik šiaudā, šėinā sokrautė. Vėituo daržėnies. Tėn tuo pėrtie nieka. Pečios ė ė padarėtas lėntinas lė-nams. Pečios so kamėno.

KĖTA KARTA BOVA PERENĖS

Bova tuoki nedėdelė, kap dabar vasarnamielis, maudėkla. Soulā tėn bova. Vėins, do, trīs. Aukštiau nabėisi. Akmėnū bova, ont tuo ondėns – garā. Kėtū bova pri prūda. Vo kėtū nabova. Žėima ėšbiegsi ė snėiga. Bova muolėnė bliūdā nosėpraustė, paskou – bliėkėnė, bova ė medėniu. Vuonelės tuokės padarėtas. Dā senesnės laikās.

REIKIEJĖ SOTARTĖ (LĖNA KELS)

Ėš tievū atsėmėno kap pasaka. Nopjausi, sostaģisi... Ne pjausi, bet rausi so vėsuom šaknim, sostaģisi ėr dziūs. Ė je jau šlapė – ė pirti. Ka jau siekla prėbrīs – kolsem. Pasėdies ont žemės, vo tuokėi spragėlė. Ont ėlga mėita. On gala – šniūrielis, vo čė tēp – tuoks miedis. No, ėr va, ė soksi. Toriejė muštė, toriejė sorokoutė ė vėina. Je neteisingā – sunkė. Tink, tink... Reikiejė sotartė. Je nasutarė, jau sunkė muštė. Čė kap bielžnas skalbėms paprūdie.

BIELĖZNU SKALBĖMS

So koltovė. Viel tēp pat. Toriejė muokietė, toriejė sotartė. Svarbo

sotartė. Je ne – jouksės bikas ėdams par kėimus. Jė, kon ėe skalb. Vėinam patem sunkė. Bielėznas ė pelėnus arba pelėnū šarma padėrbsi, verdontė vondens ont pelėnū ontpėlsi, nostuovinski ė pridiesi bielėznas. Ė diesi on pečiaus vėrintė. Vėrinsi ė paskiau nešis patalinė. Marškėnė, kelnės. Jug vėskas bova ėš marškuona. Lėna. No ėr nešis i paprūdi. Je vasara – gerā, vo je žėima – eketė ėšsėkasi. Vadėnuom – žlogti skalbam. Pamėrkisi ė davai so koltoviams. Bova meistrā. Klumpės dėrba, koltovės sveistou muštė. Ėš karta kėšā i šarma, diejė ont pečiaus ė vėrėnā. Valonda, dvė pavėrinsi. Ė ėsi i paprūdi. Kāp kas toriejė, kėts toriejė prūda dėdlė artėj. Kėts – laukūs... Bova meistrā. Klumpės dėrba, koltovės, sveistou muštė.

Papasakuojė Rėikiėnė Agripina, gėmusi 1936 m., Rėikiš Anicets, gėmės 1935 m., Rogėnienė Jenina, gėmusi 1935 m., gėvenou Laiviū kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė

SKALBĖMS

Kāp Tamstas skalbieties?

Prūdė. Bova soulalis tuoks ė tuokės koltovės bova. Lioub vėrintė tuokiūs katėlūs. Dies drabužius ėr barstis pelėnās – miediu pelėnās. No ėr ont ognėis šotins ė vėrins puo valonda, dvė. No, ėr paskiau ims ėš tuo katėla laukon, nėsės i paprūdi. No, ėr ėšprostins ondėnie, ė skalbs so koltoviams, pakuol tus pelėnus vėsus ėšskalbs. Plaus ė plaus tus drabužius. Vo, tuokei persilė tabova kėta karta. No, patalinės... Kėta karta tēp vadėna. No, tievū tuoks patarėms bova. Ont patiū drabuži apėbarstis tās pelėnās, ondens ožpėls ė vėrins. No, puo valonda, posōntruos valonduos. No, ėšims a i kėbėrus, a i kuokius, ė ėšsėnės i paprūdi. No, ėr dous so koltoviams. Ka priš kuokės šventės ėšėisi, ė klausisīs. Ėr veinamė kėimė: tėku taku, tėku taku, ė kėtamė kėimė... Priš kuokės šventės lioub plautėis drabužius. Ėk ėk... Ī sūnkė, žėnuok. Nomėnė drabūžė, pakuol ėštompā vondenie, pakuol ėšplaki. Vėins naėsplaksi, dvėjau sostuojė plak. Ekėtė ėškėrs žėima, no tuo eketie ė plaksi, darbousīs. So seserim. Prėskolbts. Specelė, bova souls padėrbts, ėr aušinsi drabužius. Nenuorint sotarsi. Tėko, tako, tėko, tako. Ėšėt.

Dainiuotė nabova kumet. Ī darbs, rėk padėrbtė. Priš šventės. Velėkas, Sekmėnės, no tas dėdliuosės šventės – tiktā. Pagrindėnė – priš Velėkas. No, ka sokėls kartās... Vo par žėima, kas tau...

Papasakuojė Abrutienė Stepanėjė, gėmusi 1933 m., gėvenonti Erlienu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė

BOVA PAPRASTĀ

Kāp Tamstas Mamitė lioub daritėis?

Paprastā. Bliuskelė, sėjuonielis, ė vėskas. Vo kvartūga toriejė nomėi nešiuotė. Pri koknės, pri vėrtovės. Ka nenosėmazguotom, je kuo, biškė šliūkš šliūkš i savi ė nosėšloustā. Dabā kalats Ī, vo toukart bova kvartūgā.

Papasakuojė Abrutienė Stepanėjė, gėmusi 1933 m., gėvenonti Erlienu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė

PAS ŪKININKUS

Pradiejuo tarnautė nu septiniu metieliu. Pradiuo avis ganiau. Īdous kuo nuors ožkōstė pavakarė – avis mon ėr atims. Ka paaugau dėdesnė – karvės ganiau. Drabuželius dous dėdėlė prastus, kėtū pėimėnū nešiuotus, luops ont luopa. Givuolius ganont, po medius karstontėis vėsā drapanas soplėšiau. Pamatė kaiminė tuokė noskarosė, tīčiuoms dar daugiau šlebelė sodraskė ėr lėipė pasakītė, kad ana tēp padarė. Gaspadėnė nieka nablėka, kāp kėtus drabuželius pastuorotė. Na vėsė ėr gaspaduorė baguotė bova, nabova ėš kor tū piningū pajimtė. Metūs karta soknelė lioub pasiūtė. Skaudiasė, kad alguos nedevė. Dėrbau tik ož pavalgīma.

Ėšėnont ganitė gaspadėnė lioub ĩdous botelka so masėnavuoto pėino. Ganont karvės ta pati kaiminė viel pamuokė – prisėdėtė ton botelka pri karvės papa ėr prisėmėlžtė pėina. Kuokius tris kartus tēp ėr padariau. Rodėni, rītmetie, jau pašalos, basuoms kuojuoms ganitė lioub ėšvaris. Ėr lauksi, ka ta karvė grėtiau blīnu pridarītu – biegsi, įsėlėpsi, atšėlsi grėtiau kuojelės. Saulė pakėla, šalnuos nablėka, ė viel vėskas gerā.

Vasara – tā vėsumet basė. Pu rogėinas rėšont pėodus, kuojės lioub krovėnas būs. Žėima gaspadėnė lioub doutė kuokiū prastiesniū vėlnuoniū siūlu – nu pat mažā muokiejuo nosėnertė žekės. Tiev bova šiaučios, lioub padėrbtė medpadius (so klumpės napaėjau). Kas tretė švėnta dėina gaspaduorė lioub lėstė pasėėlisietė.

Ka tarnavau pri vėinū ūkininku, anėi toriejė kuokiū šešiū metieliu dokrelė. Šėimininkė tou sava dokrelė vės mīlous, bočios, plaukus pins, vės apsėkabėnusi. Aš veiziesio ėr mėslisio: „Kap gerā, kad aš mamas natorio. Kad muni tėik mīlieto, kāp aš gailietiuos, ka ana merto“.

Ketoriuolėktus metus ėjau, ka stuojau ož posmergė. Reikiejė ėr karvės mėlžtė, ėr rogius rėstė, vežėmus krautė, griebtė. Dėdėlė sunke bova šėina kraunont ont galās.

Papasakuojė Vasėliauskienė Bruonė, gėmusi 1929 m., gėvenonti Laiviū kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

Bovuom aštounė vāka, tievā nagaliejė ėšmaitintė. Par žėima ėjuom i muokikla, i Peldius, vo vasara – tarnautė pri ūkininku. Nu vėinioulėkas metu pradiejuo ėtė pu svieta. Pėrma meta – pas Raudī – vāka kavuotė. Ka mažis ožmėgs, lioub oždoutė bolvės nuskostė, lapu prilaužītė. Mažiesnis mona bruolis ganė žōsis. Anuos apnėka, ons ėr parbiega nomėi kriukdam. Paskiau tarnavau Žalgėriūs – pas ūkininkus Kontrėmus. Anėi toriejė 50 aktaru žemės, geras naujės truobas bova pasėstatė. Tvargings, pavizdings bova ūkis. Tuoliau nu nomū bova tvartā: atskėrā kiaulininks ėr kėts – karviems, veršems. Ėšvietės bova dvė: vīrams ėr muotrėškuoms – doubės bova ėšmūrītas. Kontrėms toriejė ketoris arklus: do – darbėnius, do – ėšeiguoms.

I bažninčė, i atlaidus vežė arklės, katrus vadėna Ežio ėr Žekė. Pėlna vežėma lioub prisėsvadintė šėiminās ėr somdėniū. Vėsė lioub pasėpouštė, gaspaduorios apsėmaus baltuoms pėrstėniems. I arkliū kartius mergas lioub ĩrėstė baltus duobelėlius ar kėtas gielės. Ėr lioubam važioutė tēp švėntėškā.

Kontrėmienė mon bova pasiūdėnusi dėdėlė grāžė soknelė, rūžava, pro gelsvoma, sporgelės pakaišita. Gaspaduorė lioub doutė

(Nukelta i 60 p.)

(Atkelta iš 59 p.)

drabužiu, ەر kuožnā dēinā, ەر ēšeigā. Dous lēnēniū siūlu, ēssėau-sem gražius audeklus. Apsėavė bovuo medėniem klumpiem, va-karė, kad spėrsi anus pu soulo...

Darbū reikiejė daug nodėrbtė. Daugiausė darba bova pri lėnū. Lėnus norautė, galvėnas nošokoutė, ēšmėrkusius ēšskleistė, viel sorinktė. Mīnė jau so mašinuoms, reikiejė tik i anas ĩdietė, ēšimtė, paskiau so brauktoviems nobrauktė, so jiekelės nošokoutė. Pri Va-sėliauskė lig pat vieloma lioubam mintė – ēškėntiesi karto so lė-nelės Dieva mūka. Paskiau kabinsi lėnū koudieli ont prieverpstės ەر vėrpsi, ەر vėrpsi, plaksi ەر plaksi kalvarato, soverptus siūlus ēšlėn-ki ont lonktė, padařisi gėjės, ēšskalbsi, ēšdžiuovinsi ەر tumet jau galiesi apsmestė audekla ەر austė. Baisė bova daug darba.

Rogius dėdėlė tėka rėštė. Baisė dailius piedelius muokiejau so-rėštė. Nošėlsi, vėinamė vondėnie būsī rogius rėšont, vakarė biegsi i prūda ēssėmaudītė. Naspiejė pjautė ni kuoks vīrs, tēp grėtā lioubo rėštė. Bovau nosėnierusi kontėplės ēš nūšoku. Siūlus sosėverpsio pastuorā, so sakās nusėtėpsio, ĩsėspėrsio ەر – par laukus.

Griebtė pėivas nabluogiejuos, vo jau rogėinas sunkė bova grieb-tė. Tėka karvės mėlztė, dešimtī karviu so ronkuoms grėtā pamėl-žau. So ronkeliams vėskon nodėrbuom. ەر dar dainioudamė, švėl-piuodamė. Kuokės balsās lioub oždainioutė! Ėk, ėk...

Priš vasaruojō vėžont, ēssėšlous jaujė šuokems. Kad šuoks... ەر lonkuo, ەر pėivuo lioub apsėbadis aikštėlė berželės.

Mozėkontā bova kuožnamė kaimė, tuoks Petkos Jūzops, meist-ros grajėjė so armuoniko. Žanėjontėis ons vedom ēš pėnkiū kapei-ku nukalė žėidus.

Baisė linksmė seniau bova žmuonis. Vakarās lioub sosėrinktė i truoba žaimuotėis, žėida dalintė. Pas vīkusius ūkininkus – saulė lėdas, gal vėsė ētė goltė. Lioub lėstė ēssėmėiguotė. Vasara ەر pa-kaiti galiejė pakrėstė ož kuokiū šakaliū. Mergas par pakaiti nuorie-sem ēssėplautė, kad nabūtumem nuskrondosės. Ėssėveliesem, apsėvėlksem švarės drabuželės. Šėltas vasaras bova, natuoki gamta kap dabā. ەر patėms apsėšvarintė reikiejė.

Kuožnamė kaimė bova pėrtės. Ūkininkā lėda vėsėms nauduo-tėis, patis lioub pakortė, vondėns ožkaistė. Ėe pat lioub būtė prūds – ēssėkaitėnės, ēssėplėikės, ēssėveliejės so vantuoms, ēssėmaudīsī tamė prūdė. Po pėrmo vīra pieries, paskiau – muotrėškas.

Dėdiōji žlogta lioubam skalbtė so koltoviems. Pelėnus ēssė-sėmsi, so verdontio vondėnio ožpėlsi, ka nosėstuvies, nopėlsi. Pamėrkės, kad daužīsī, kad daužīsī so koltoviems, dvėjau daužīsī, toriesi sotartė, kad gražė skombieto. Tuolėj lioub būs gėrdietė, kaimīna žėnuos, kou dėrbi. Našvaresnius tamė pelėnū nuovėrė dar lioub pavėrintė. Prūdė eketė lioub prakėrs, šaltamė vondėnie ēš-skalausi, ēšplūdorsī. Lėnėnė, sunkė. Lioubam pu dvė sokėbosės grėižtė. Padžiausi, žėima, kad tvėskies saulie. Paskiau ont kočielā sovīniuosi, tēp ēšpruosavuosi.

Gers vaikis lioub prisėlėgtė gera alga – 250 litu. Dar pasielė: grūdū, lėnū (lioub žīdou pardoutė). Vīkės vaikis lioub dvėratī nosė-pėrks. Kėts par metus ēssėkaulis nu ūkininka pėningū, ēssėim-bliuos, ka rėks atsėskaitītė, parėtins ūkininks par stala lita. Mergas lioub prisėlėgtė pu 100 litu, šešis cėntnierius grūdū. Sāžiningė ūki-ninkā algas lioub atėdous. Dar soknelė pasiova. Kontrėms gers bova. Ka atvažious kuokėi šmokolininkā, kuojėnės lioub nopėrks.

Papasakuojė Daukšienė Elėna, gėmusi 1925 m., gīvenonti

Jakštātiu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

Pas ūkininkus Kontrėmus Žalgėriūs bova dėdėlė gražos gieliū daržielis, anuo vėdorie – dėdėlis apskrėtėms, vo tēn vėsuokiū se-nuovėniū gieliū: rūtu, žėmžiuģu, nastorcėju, šloutieliu. Tēp pat žīdiejė pėjuolkas, katruos vakarė dėdėlė kvėpiejė, gegožės, našlėlės, duo-bėlėlė, bėjūnā, ciecuarė (kāp lelėjės), jurginā vėsuokiū spalvū, ber-nardinā (batelė), žėimėnė jurginā (geltuonė – anus vadėna kepo-riems, žīdiejė lig pat vielomā). Lioub sakis: „Oī, gražos, gražos Kontrėmū ūkielis, par vėsa kaima ējė kvapielis“.

Tievėškie tēp pat daug gieliū vasaruoms žīdiejė, mielėnā – vė-juoklis, dėdėlės žėidas kāp trūbās (vomzdelės), karklėlė baltė ەر rūžavė, baltgalvės, Amerikas baltagalvės.

Papasakuojė Daukšienė Elėna, gėmusi 1925 m., gīvenonti
Jakštātiu kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė

VAIKĪSTĖS, JAUNĪSTĖS ATSĖMĖNĖMĀ

Vaikistie nabova lėngvė – dėdėlie šeima, dešimtės vākū, tievā bažėmė. Gīvenuom Vaitkevičiu dvarė. Tievš, ka bova jauns, bova ož vaiki tamė dvarė. Alga gava metu galė, gers vaikis lioub gaus 150 litu. Tievš pasakuojė, kad nabova prastė žmuonis tēi Vaitkevičė. Posiau lėnkėškā šnekiejė. Paskiau puonus ēšvėžė i Rusėjė. Dvarė bova cėmėntėniem grindim vėrtovė, kamėnė sodžiaus lašėnius, mesas, dešras, palėndricus. Vaikė iēs i kāmėna, parsėneš i kama-ra lašėniū, vo i kamėna ilės kātėna. Sena pana Marijė, dvarininka sesou, atras ton katėna ەر šauks ont anuo. Kara laikė tamė dvarė bova lėģuonėnė. Raškažė natoriejum: puokarė laiks, metu galė tievā gaus tik grūdū maišieli.

Paaugė ejem i Imbarės pradiuos muokikla, paskiau – i Kalnalė aštonmetė. Klumpiu nešiuotė napriėjė – aviemies gomėnės batās. Valģiem, kon mama ēšvėrė. Rogėnius mėltsu par sieta nosėjuos, ĩdies bolviu, ēšvėrs, smetuona ĩdies, so rūģsto pėino, ەر tašisem. Posrītė – kuošės, kartās ەر kiaušėnės ēškeps. Pėitams – buruokinė, kastėni tonkė sosoks, pri bolviu ēš varškies šmakala (padaža) lioub padařis. Vakarienė ēšvėrs konkolinė, kroupinė. Ėjuom ougau-tė, grībautė. Kāp bagīvenuom, tievalis šventiems (Velikuoms, Ka-lieduoms) lioub parūpins mėltsu, mamelė nuors kou nuors padařis, kad pasėjosto švėntės. Veršieli papjaus, kad būto Velikuoms me-suos, pīraga ēškeps. Jezos Marėjė, kāp lauksi tuo pīraga. Kartās ەر pierninku ēškeps. Esam gīvėnė Šateikiūs, natuolėj bažninčės. Dė-diōji šeštadėini lioub bažninčiuo švėntintė vondėni, ogni. Mama lioub lėips parneštė tuos ognėis. Pasėversī kėmpėnė ont vieluos ەر biegsi. Par Velīkas mama lioub gražiau apsėriedīs, pasėstrajīs križī ەر anamė atneš margū kiaušiu.

Toukart nabova drabužiu pėrktė, švėntiems lioub nopėrktė me-džėguos ەر pasiūtė mergeliems soknelės. Tievā avis laikė. Mama lioub apmegs vėsa šeimīna. I bažninčė ējuom, bova gerā. Kalie-duoms eglėlė lioubam pouštė saldainiu popierelės, kaspėnelės at-lasėnės, kor vėina posė spindonti so vuobolās.

Par Žuolėnė muotrėškas lioub sosėskabitė žuoliū, kėitiu, mietu, grūdū varpu, ĩdies dagi ەر nešės i bažninčė. Puotėrus muokė davat-ka Marelė, vėina raiša kuojelė. Lioub vestėis i Gargždėlės kapus, ĩsėlīsem i kuopličė, kad nieks napamatīto. Lioub nosėvestė ەر i bažninčė. Konėģs tėrausės, kuo ēšmuokuom. Konėģou ož prileidė-ma pri Komunėjės nieka namuokiejė, Marelė atsėlģigėna, kāp ma-ma liou būtė sorokavusi. I muokikla ējiem paprastā apsėdarė. Ma-

ma lioub augintė daug vagorklu, po dešimti-pėnkiuolėka maišū no-
veš i torgo, i Plungė. Ėš tū piningū ėr apdaris vākus muokiklā.

JAUNĪSTIE VAKARELĒ BOVA FAINĒ

Imbarie bova kultūrnamis, sosėrinks jaunims ėš vėsū posiu.
Mozėkontā – ėš tuo patėis kaima. Je kas šuoktė namuokiejė, riuog-
suojė kertie. Tėisė ėš šuokiu – pri karviu. Kolkuozė karvės mėlžau.
Ka žanėjaus, soknelė toriejau trumpa, kapruonėnė, balta. Bova žėi-
ma, šalta. Kažkėik maista atsėnešė svetė, onkstiau ėr svėista, sū-
rė, mesuos lioub atsėneš.

*Papasakuojė Žvinklienė Valė, gėmusi 1944 m., gīvenonti Laviū
kaimė. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė*

ŠUOKĒ

Kāp rėk itėktė kėts kėtam?

No kāp... Jug ėr tas gīvenėms. Mergātė i vėina ėsėmil, bernioks –
i kėta, gal būtė, vo gal i ton patė, sosėjung, praded draugautė. No,
padraugau, praded augintė augintėni. No, vėsėp būn. No, matā, tėik
mergātės, teik vīrā, korei šuok daugiau, geriau, toukart ėr sosėro-
kou. Vo je mergātė tik sied atsėsiėdusi, namuok šuoktė, ėr anuos
nieks naved šuoktė. Ka aš namuokiejau šuoktė, tā nieks navedė. Ī
svarbė vīrou mokietė šuoktė. Jė nemuokiesi šuoktė, stuoviesi arba
siediesi ė veiziesi, kāp kėtė šuok. No, valsos geriau, polka nakėik
mon tasekies. Lioubam ėtė i šuokius, šuoksi. Aš ne tēp daug ta-
muokiejau šuoktė. Vedo ėlgā vākštīuojiev.

*Papasakuojė Urbuons Ontuons, gėmės 1926 m., gīvenous Ka-
dagīnu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė*

ŠUOKIS – PAGRINDINIS

Tievā must' nalėda naktimis šlaistitėis?

Kėta karta jaunimou šuokė bova. Šėtā bus Mėšės, pu Mėšiū
parėtont ėš bažničės – jau šuokė ĩ. Ė ėsi i šuokius, pabūsi, saulelė
lėsas – vėskas, nomėi. Ne kāp ka dabā – dvīlėkta valonda ėt i šuo-
kuis. Kas tau, saulelė kavuojės – jau i nomus. Ė pasėbėng šuokė.

Vo kuokiuom dėnuom lioub būtė tėi šuokė?

Sekmadeinės. Pu peitu. Ėš bažničės parėtont, pu Mėšiū, ožėisi i
šuokius. Ėr pabūsi lig vakara. Saulelė lėšės, ė jau nomėj. Vėsė
tuokart klausė. Mozėkontā nograjis paskotėni soktėni, ė vėsė no-
mėi. Ė nabie.

Vo kāp lioub prasėdietė šuokė? Kuoks pėrms šuokis?

Pradies grajītė ėr soėt. Bikuoks, nalioub skėrtė. Jė ė nieka na-
būs, mozėkontā grajis, grajis, tujau vėins, kėts atės, daugiau, dau-
giau, ė soėt.

Šuokis bova pagrindinis soėjėms?

Pagrindinis jaunima soėjėms. Tuokart nabova nē tū kompiute-
riu, nē tū televizėju, nē radėjū nabōva. Tik ėš bažničės ėšėsi, panas
pradies šaligatvės vākštīuotė, tujau so vaikės sosėtėks, sosėro-
kous, kamė ĩ šuokė kuokėi. No, parvažiuojint ožvažiūs ė pasė-
linksmins. Dainiava, dėdėlė dainiava jaunims. Vėsuokiū dainū, aš

nemuoko ni pasakītė. Aš ne dainininkė tabovau.

*Papasakuojė Abrutienė Stefanėjė, gėmusi 1933, gīvenonti Erle-
nu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė*

MELDIES Ė DAINIAVA

Mūsa bova tuokė šėima. Žėima meldies. Aš vėsū mažuojė bo-
vau, aš nieka nadėrbau, mon ĩdous kontėčkas ė lėips gėiduotė.
Tumet vėsė geiduojė. Vo ka jau nagavienė, tā liōbam dainoutė. Ė viel
aš lioubo dainioutė pu pėrmo, vo anėi – ož gala. Ė tēp atėsėmeno
kap šiandeina. Aš tēp jau nemuokiejau prėtartė – ontruojė balsa
natoriejau. Ė pragīdau ontroujo balso, na pėrmoujo. Ė mama:

–Vo, vo, vo Regina tor ontrouji balsa, aš mėslėjau, ka ana nator.

Ėr aš dėdėlė daug dainū muokiejau, bet ka tēp šėndeina, naba-
muoko – juk tėik metu nabdainavau.

Mona doktie ĩ, nanuoru gėrtė, bet ana ĩ kuoristė. Ė anou maža
ėšmuokiau, maža tebibova, kuokiū septyniu metieliu, ėšmuokiau
daina; mamas ėe viel daina ta bova.

Mes ėš Joudupienu bovuom, Joudupienūs ė tebesam. Tiktā mes
gīvenoum pri kelė, vo parkielė i kaima. Ėe sokielė vėsus, vo tēp
mes gīvenoum pamėskelie. Ka ėšėisi, ta tuokė mada bova, pru
doris ėšėisi – daina. Ė kėta vakara dainiūs ė klausisi, ka mėškė
aids atsėlėip tava žuodės. Atsėgėrst aids, ka tēn dainiuiji.

JAUNIMA MADAS

Mūsa mada, ka mes jaunė bovuom, ėjiem i šuokius, šuokiūs –
dainas. Atsėstuojuė grajītė, sosieduom vėsas mergės, dainoujem.
Vo dabā jaunims... Aš nematau... Šėtā mona anūkelė: Ana ničniekor
vargšėlė naišėt, parvažioun, būn, nikuokiuo linksmībė, ė ta anuos
daina, ėsėkėš tatā i ausės tou radėjė, mozėka. Ė šauk, ka nagal
soprastė, kas tēn anuos ĩr, kuokėi tēi žuodė, kas tēn. Nieka. Mon tas
napatink.

*Papasakuojė Lapinskienė Regina, gėmusi 1933 m., Vėnskienė
Bruonislava, gėmusi 1933 m., gīvenontės Joudupienu kaimė. Ožra-
šė Kasperavičatė Aušrėnė*

A vaikīstie pri Tamstu bova pėrtiū?

Ne, kas tau... Pėrtės bova tuokė: Bova dėdėlė kobėlā, kor kėta
karta lioub žmuonis mesa sūdīs. Ton mesa ėšims, pakabins so-
džiuvintė. No tou kobėlāi ėššlaus, ĩpėls vondėns, atkaitėnė šėl-
ta. – Pėrtės. Vot, kuokėi bova laikā.

Vo šloutas a muokiejiet rėštė?

Douk, sorėšio.

Kumet rėk pradietė rėštė?

Pakuol dā lapā nabėrst. Vo je lapā praded bėrtė, jou ta šluota
nabder. Gal ė ba lapu. Bet so lapās ĩr gerėsnės. Šlouta so lapās i
pėrti lioub neštėis nogarā noplaktė.

*Papasakuojė Abrutienė Stepanėjė, gėmusi 1933 m., gīvenonti
Erlienu kaimė. Ožrašė Kasperavičatė Aušrėnė*

VĖSĖ ŠVĖISĖIJĒ METĀ

(Nukelta i 62 p.)

(Atkelta iš 61 p.)

Vėsė švėisėjė metā – pas buočius, pas vėinus, kėtus. Vėskon pradiejau soprastė, vėskon diejaus i galva. Par Velikās novaziavuom i Kūlsuodi, parvaziavuom eš bažninčės, Prikielėma, gėidam gėismės: Karalienė dongaus linksminimės, Marija, Kristo kor nešiuojė, eš nomėrosiu kielies, Aleliuja, melskis ož mumis, Aleliuja. Vo sesutė, katra bova gal dvėjū metieliu, lim tim tium gėiduojė.

Buočios, mamas tievs, dėdėlė mumis mliliejė. Lioub grajtė so smoiko, ont dėdėlies krasės (zedlė) atsėsiedės, ėr aš šalėp atsėsiesio – klausisios. Dėdėlė tėka smoika mōzėka.

Buočios – mozėkonts, anuo sūnā – tēp pat mozėkontā. Buočios toriejė gera balsa, kaiminā lioub sakis: „auksėnė gerklie“. I vėdori truobuos vakarė lioub padietė soulali, atsėsies vėins, plieš so armuoniko, buočios – so smoiko, sūnā – so trūbas. Buočios lioub sakitė monėi, kad, ka aš paugisio, ons ėr muni ešmuokis grajtė. Naspiejė – ešvežė i Sėbėra. Vo kāp lioub būtė iduomė: atės sobatvakaris, tievs lioub sokamandavuotė sūnus grėtiau apsidėrbtė. Nosėpraus, ešės i priongi ėr pradies grajtė. Ėr prisėrinkns pėlns kėims žmuoniū. Ka šuoks, tik nakti ešėsėkėrsīs.

Vėsė šeimuos vīrā toriejė instrumentus, buočios ešmuokė sava vākus gerā grajtė, lioub vėsė ešė pu veselės, bodinės. Buočiaus sūnus Jūzapou, Augostėnou, Edvardou, Petrou, Celestinou, Zeniou, Bruoniou bova ož vaduova. Ka vežė i Rusėjė, Kūlupienūs sosvadėna i vaguonus. Ka pajodiejė ešeluoons, anėi ožtraukė „Marijė, Marijė“, so trūbās pritarė, pati gėrdiejau, eš muokiklas parėdama.

Vėsė grīza, ėr vākā, ėr bāba, tik buočiaus kaulelius vieliau parvežė. Instrumentus ešsauguojė, parsėvežė, paskiau ėr naujū nosėpėrka. Jūzaps vės tuobolėnuos, bova garsos mozėkonts.

Seniau ėr pagivėnė žmuonis lioub sosėrinkns, pradies dainiuotė, patis linksmėnuos kāp ešmanė, nareikiejė nieka organizoutė. Jounims ējiem i šuokius. So armuoniko grajtīs, būgna muš – šuokam. Paskiau sostuojem: mergas – vėinamė galė, vaikė – kėtamė. Vaikė trauk daina (vaikė tōr vėina vedontioji). Mergas klausuomies, kritikoujem. Vaikė notėlst, mes tujau ožvedam kou naujesnė, kou gražesnė daina. Šuokuom valsa, polka, padispana, ratelius: „Šiaudū batā“ ėr kėtuokius, kas kuoki muokies – ožves, muokiejiem dainiuotė, muokiejiem šuoktė. Vo dabar – pasėtompīms. Baisė naskanė.

Vaikistie pas buočius eš tieva posės vės lioubam važiuotė. Tieva bruolis, mona kūma, sesou dar jaunė bova, muni mliliejė. Kūma toriejė kletie kamara, kor mėiguojė, kartās – ėr pakaiti. Ėr aš pri anuo lioubo nobiegtė. Vėina karta atėjė kūmas draugs ėr pasėjoukė, kad ons pana batorīs. Aš baisė sopīkau.

Anoudo lioub dainiuos tėik gražė – tėka mon anū klausitėis.

Ta kleties mon, vākou, bova dėdėlė iduomi. Ont aukšta vėsuoikiū rakondu bova prikrauta. Daugiausė mon tėka eš medė druoztė daiktā. Vėns tuoks nadėdėlis, dailos spoutkielis bova. Babūnė paaiškėna, kad i anou lioub sodietė maista pėimėnims. Nopluoviau, nogrėndiau ėr parsėvežiau nomėi sava vėsuoekėms daiktelems sosėdietė. Radau ėr vėsuoikiū senū mezgėniū. Vėins nertėnis žals, so pīniems. Ešėkėrpau tas pīnės, džiaugiaus, čiopėniejau, kėšenie isėdiejusi nešiuojaus. Ka ešmuokau nertė, pati stėngiaus sau ė kėtėms kou nuors nomegztė, soknelės pasiovėnietė. Ėr dabar, je žmuogos apsėrėngės pėrktnės drabužės, aš naatmėno, kāp ons bova apsėriedės. Je ronku darba – isėdedo i galva. Daug mezgiau: soknelės, nertėnius, lėimenės, bliuskas, kuostiumelius. Sovietėnės laikās nabova nieka pėrktė, vėsė lioub kuolitė, kāp aš muoko megstė. Lioubu lėiptė

jimtė i ronkas vėrbalus – ėr toriesi gražiausi daikta. Mon vėrbalus i ronkas idėvė tieva sesou, ka mon bova šešė metelė. Pamuoėkė apsėmestė, akis ešverstė. Pamatīsio kou nuors iduomesnė, jau nuoriesio ešmegstė. Nabova tuo, kuo nasogebietiuo ešmegstė. Par dėina ausio, ausio, vakarė – megisio. Dabar žmuonis skundas depresėjė. Seniau žmuonis nažėnuojė, kas tas ėr; ėe ton dėrbi, ėe ton. Depresėjė – slinkiu lėga. Imkis darba, dėrbk – ėr nasėrgsi.

Gėiduotė ešmuokau būdama dėsimtės metu. Bābūnė vės vedies gavienės petničiuoms pas kaiminus gėiduotė Kalvarėjės Kalnus. Lioub idoutė kningas; tēp ėr ešmuokau nu vaikistės vėsas ont puomietės. Vėsa gīvėnėma ējav gėiduotė i bodinės, ėr tekė ėr vestė, būtė pagrindėnė gėiduorka. Prišauktė ėr lengviau, vaduovou – vėsa atsakuomībė.

Tievā toriejė 18 aktaru žėmės, auguom devinė vākā. Par triemėmus tievali ešvežė, vākā so mamo palėka.

Tievs atsėdūrė Arkangelska kraštė, nabova kuo valgtė, žmuonis sotėna, pradiejė mērtė. Daktars lietovis patarė biegtė, nobraižė plana. Ėr tievoks parbiega. Ni pasa natoriejė, parbiegės nējė eiškuotėis, niekor nējė, prisėbėjuojė – vėsor ējė mama. Pu Stalina mērtėis gava prisėpažintė; vės tėik tuo pasa reikiejė.

Ka tievieli ešvežė i Rusėjė, bovuom trīs mergelės, ka grīza – dar šešė vākā atsėrada. Kėts kėta augėnuom, sunkė dėrbuom, daržus raviejem. Nertė nu šešiū metieliu ešmuokau. Tieva sesou ispraudė vėrbalus, karvės ganidama so kablioko mezgiau dainiuodama. Mama audė, kaiminė audė, paokatėjė siestė pamieginėtė, pamokė, kāp raštus sovertė, tuolin – daugin, baausdama pati atrondi, kāp geriau, gražiau. Priaudiau daug abrūsu grabnešems, staltiesiu, dėvuonu (luovatiesiu), vėsuoikiū ronkšloustiu kėluometrās eso priaudusi. Torio dvejės staklės. Vėinas nadėdėlės Vėnckos padėrba, vo senuovėnės nu vėinuos muotrėškas nosėpėrka. Raštus kor nuors pamatīsio – patėks, bet tėka ėr pagal savi pakeistė, spalvas pati pasėrenko. Eš senū audeklu daug kas tėka, bet daug keitiau pagal savi. Audiau pu darba, bovau bėngusi Kartėnas vėdorėnė muokikla, paskiau – Paneviežė gidromeliuoracėjės teknikoma. Dėrbau Kretinguos Meliuoracėjės statības valdībou – ešdėrbau tēn dešimti metu, kol svėkata pradiejė šloboutė. Gavau invalidoma, bet vės tėik 1976 metās pradiejau dėrbtė Plugės ėmuonie „Minėjė“. Pu Lietovuos Napriklausuomībės paskelbėma – tēp pat Plungės ėmuonie – tik jau „Linomėda“. Takelius, dėdėlius takus tūkstantės vežė i Norvegėjė, Švedėjė. Lioub leistė ėr patė raštus sokortė. Luovatiesės, pakluodės tēp pat audiau, daugiau – raštoutas.

Eš mona trijų vakū austė nuoriejė muokitėis dokitė ėr vėins sūnos, kėts ėr siedės i staklės, bet napatėka. Mažasis sūnos Ruoberts dėdėlė so ūpo audė. Lioub parės ons eš muokiklā, pavalgis ėr – grėtā i staklės. Vakarė dar tabėbėld staklės... Pu ketoris, penkis ronkšloustius lioub ešaustė. Dabar sūnos Airėjuo, bet saka, kad staklėlės nomėi tegol būn. Eso ešmuokiusi daug ėr kėtū audiejū. Dėdėlė struopi muokėnie ėr Šėlgalitė Ingrida. Priš ketoris metus drōsė priėjė par Parcinkolė atlaidus ėr pasėsakė, kad dėdėlė nuoriejė ešmuoktė austė. Jau ketoris metus muokuos, vės atbieg pu pamuokū. So tuokė okata Ingrida muokies, dėdėlė imli ėr. Vėina karta paaiškėnā ėr sopront. Lengvė tuokė muokitė. Torio gīslėlė bėndrautė so jaunimo. Dabar muokau dvė palongėškės – muotina so dukrelė pas muni vės atvažiuo.

Papasakuojė Jėblonskienė Regina (1939–2013), gīvėnusi Salon-tūs. Ožrašė Vasėliauskienė Nėjuolė